

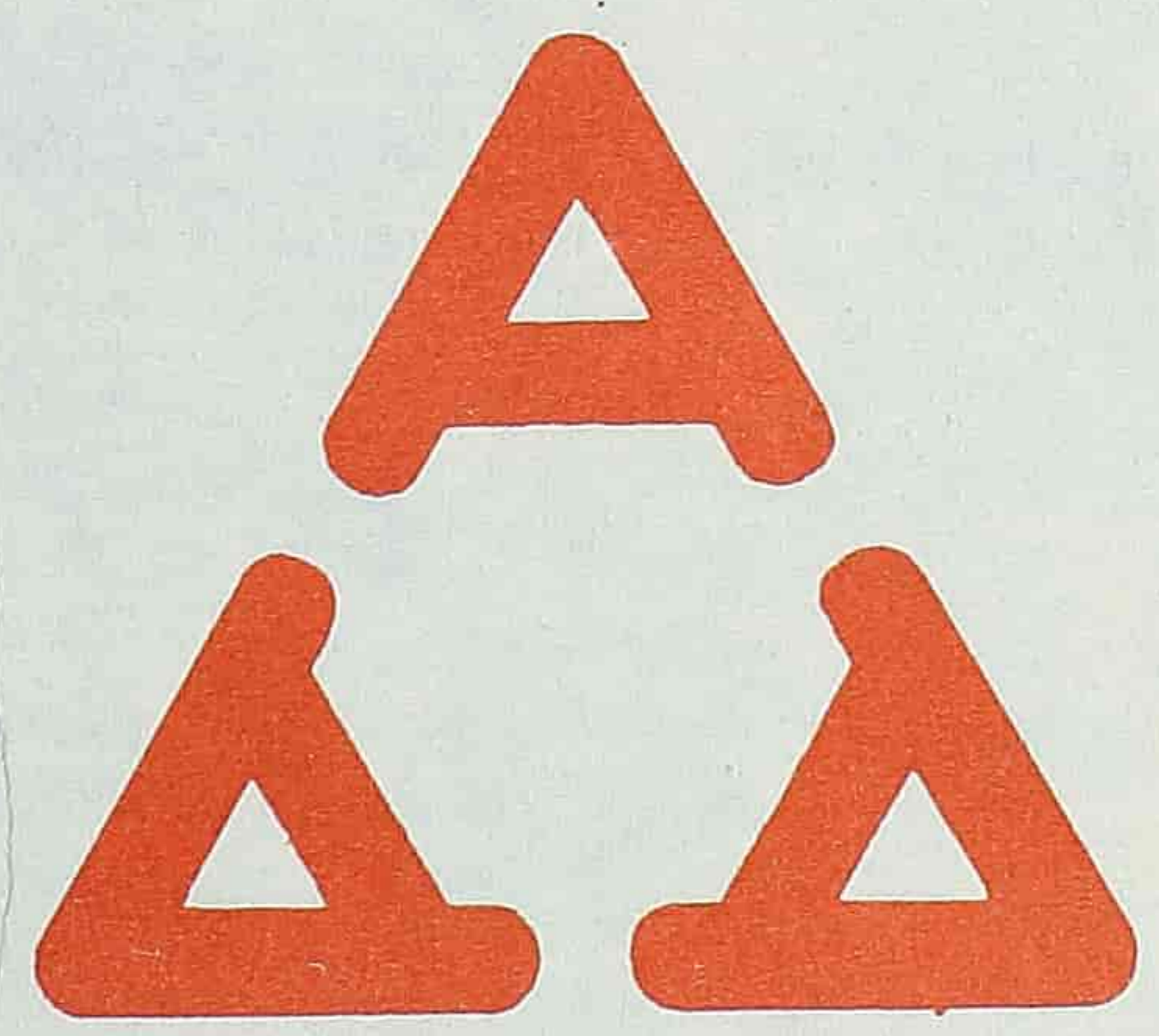
7, 428

JUS

standardizacija

BILTEN SAVEZNOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

3-4

BROJ 3-4

MART/APRIL

1985. BEOGRAD STRANA 81-126

standardizacija

bilten saveznog zavoda za
standardizaciju - beograd

3-4

mart/april
1985.

IZDAVAČ

Savezni zavod za standardizaciju
Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, P.F. 933
Telefon 644-066/276

DIREKTOR

Vukašin Dragojević, dipl. ecc.

ODGOVORNI UREDNIK

Đuka Lisica, dipl. ing.

UREDNIK

Natalija Vuković

TEHNIČKI UREDNIK

Ljubinka Mihić

REDAKCIONI ODBOR

Alija Alajbegović, Zoran Milivojević, Gordana
Stojanović, Nada Ivanović, Mr Franja Čoha,
Miroslav Isaković, Dragana Davidović, Mr Milica
Miljković

PRODAVNICA SAVEZNOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

Slobodana Penezića Krcuna 35
Cena po jednom primerku din. 50.-
Godišnja pretplata din. 300.- Pretplatu slati
neposredno na adresu prodavnice Saveznog zavoda za
standardizaciju, Beograd,
Ul. Slobodana Penezića Krcuna 35, pošt. fah. br. 933
ili na evidentni račun 60805-845-614
Telefoni: 644-066, 682-099

STANDARDOTEKA

Slobodana Penezića Krcuna 35

ŠTAMPA:

Savezni zavod za standardizaciju
Slobodana Penezića Krcuna 35, Beograd

Aktom Republičkog sekretarijata za kulturu SRS
br. 413-81/74-02 od 4. II 1974. godine ovo izda-
nje je oslobođeno poreza na promet proizvoda,

Sadržaj biltena „Standardizacija“ 3/4/1985. godine

„Rad na donošenju Zakona“	83
„Dogovor socijalističkih republika i socijalističkih autonomnih pokrajina o pripremi propisa iz oblasti zaštite na radu“ Damnjan BRANKOVIĆ, dipl. hem.	84
„Funkcionalno rešenje skloništa i njegove neposredne okoline“ Referat saopšten na Stručnom seminaru „Projektovanje i izgradnja skloništa“, maj 1984. godine Dr Miloš KOVARŽ, dipl. ing.	87
„Izveštaj o Plenarnom zasedanju Grupe za standardizaciju lako kvarljivih proizvoda u okviru Evropske ekonomske komisije“ Dr Života ŽIVKOVIĆ, dipl. ing.	97
Objavljeni jugoslovenski standardi	101
Kumulativna lista organizacija udruženog rada ovlašćenih za atestiranje proizvoda i homologaciju	108
Međunarodna standardizacija Primljena dokumentacija: – dokumentacija ISO . . . . . – dokumentacija IEC . . . . . – dokumentacija SEV.	114 118 120
Preglad primljenih inostranih standarda	123

Contents of the Bulletin "Standardization" 3/4/1985

„Work on the Act Elaboration“	83
“The Agreement of the Socialist Republics and Socialist Autonomous Provinces on Preparation of Regulations in the Field of Occupational protection“ . . . . . Damnjan BRANKOVIĆ, B. Eng.	84
“Functional Solution of Shelters and its Vicinity“ Paper Given at the Symposium on “Projection and Construction of the Shelters“ Dr Miloš KOVARŽ, B. Eng.	87
„Report on the Plenary Session of the Group of Experts on Standardization of Perishable Produces – Economic Commission for Europe“ Dr Života ŽIVKOVIĆ, B. Eng.	97
Yugoslav Published Standards	101
Commulative List of the Organizations of Associated Labour Authorised for Certification and Approval of Motor Vehicle Equipment and Parts	108
International Standardization New Reached Documentation – ISO Documentation . . . . . – IEC Documentation . . . . . – CME Documentation	114 118 120
Reached Foreign Standards Survey	123

RAD NA DONOŠENJU ZAKONA

Polazeći od zaključaka Saveznog veća Skupštine SFRJ od 16. februara 1983. godine koji su doneti nakon razmatranja i prihvatanja Izveštaja o sprovođenju Zakona o standardizaciji, Savezni zavod za standardizaciju kao savezna organizacija koja vrši poslove koji se odnose na: jugoslovenske standarde, tehničke normative i norme kvaliteta; unifikaciju i tipizaciju proizvoda, radova i usluga; sprovođenje sistema atestiranja, kao i druge poslove u oblasti standardizacije kojima se ostvaruju funkcije federacije, pokrenuo je inicijativu za izmene i dopune odnosno donošenje novog Zakona o standardizaciji na osnovu koje je i pokrenut određeni postupak.

U postupku priprema Nacrta zakona o standardizaciji, Zavod je ostvario široku saradnju sa organizacijama udruženog rada, drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama i njihovim udruženjima, društvenim organizacijama za standardizaciju i kvalitet i organima društveno-političkih zajednica, radi pribavljanja mišljenja, primedaba i predloga, a u želji da se širokom društvenom akcijom uz učešće svih zainteresovanih i nadležnih subjekata otklone propusti, praznine, nejasnoće i usaglase mišljenja kako bi se novim zakonom u potpunosti ostvarilo mesto, značaj i uloga standardizacije u našem samoupravnom društveno-političkom sistemu.

Tako su na javnu diskusiju date i „Teze za izradu nacrta zakona“, radni materijal (prednacrt) i nacrt zakona, iako je prema važećim propisima Zavod bio u obavezi da na javnu diskusiju da samo tekst nacrta zakona.

Time se želelo da se postupno, kroz više faza, brižljivo i sveobuhvatno razmotre sva mišljenja, primedbe i predlozi kako bi novi zakon bio sprovodljiv na lak i jednostavan način i u potpunosti u skladu sa našim pravnim sistemom.

Posebna pažnja obraćena je na mišljenja, primedbe i predloge organizacija udruženog rada koji su dati preko republičkih i pokrajinskih privrednih komora, kao i na mišljenja SSNO, SSUP, Saveznog sekretarijata za pravosuđe i opštu upravu i Saveznog komiteta za zakonodavstvo, koja su u najvećoj meri i ugrađena u konačni tekst nacrta zakona.

Kao osnova za izradu teksta nacrta zakona poslužio je važeći Zakon o standardizaciji čiji je najveći broj odredaba ostao nepromenjen i unet u tekst nacrta, s tim što je u skladu sa tezama i zaključcima Saveznog veća Skupštine SFRJ, nacrtom zakona uređeno i: unapređivanje koncepcije sistema jugoslovenske standardizacije; ostvarivanje uticaja zainteresovanih organa, organizacija i zajednica na rad Zavoda; povećanje efikasnosti izrade i donošenja jugoslovenskih standarda i pravilnika o tehničkim normativima; unapređivanje sistema atestiranja i ukupnog sistema obezbeđivanja kvaliteta; unapređivanje međunarodne saradnje i efikasnije korišćenje rezultata u okviru međunarodne standardizacije; jačanje uticaja na rad međunarodnih organizacija; unapređivanje informisanja; obrazovanje kadrova za poslove u oblasti standardizacije i vršenje nadzora nad primenom propisa.

Savezni zavod za standardizaciju je ovaj posao priveo kraju, tako da će u najskorije vreme Predlog za donošenje zakona, sa nacrtom i obrazloženjem biti dostavljen SIV-u na dalji postupak.

standardi i propisi u jugoslaviji

DOGOVOR SOCIJALISTIČKIH REPUBLIKA I SOCIJALISTIČKIH AUTONOMNIH POKRAJINA O PRIPREMI PROPISA IZ OBLASTI ZAŠTITE NA RADU

Damnjan Branković, dipl. hem.

U članu 281. Ustava SFRJ propisana su prava i dužnosti federacije da preko saveznih organa uređuje pitanja od interesa za celu zemlju. U tim pitanjima nije navedeno uređivanje zaštite na radu. S druge strane, ustavi svih socijalističkih republika i socijalističkih autonomnih pokrajina a, s tim u vezi, i republički i pokrajinski zakoni o zaštiti na radu propisuju obavezu donošenja propisa o opštim i posebnim merama za zaštitu na radu.

Prednje konstatacije isključuju svaku dilemu o isključivoj nadležnosti socijalističkih republika i socijalističkih autonomnih pokrajina da svojim propisima uređuju zaštitu na radu. I pored tako jasne i određene definicije, u praksi su se čula mnogobrojna mišljenja „da se zaštita na radu može i mora jedinstveno regulisati za celu zemlju“, „da u socijalističkoj i samoupravnoj zajednici radni ljudi moraju imati jednake polazne uslove“ i sl. Takva mišljenja nisu bila bez uticaja na mnoge stavove i osetno su usporavala rad nadležnih na pripremi i donošenju propisa za oblast zaštite na radu.

Vreme i potreba za propisima učinili su da se shvatanja promene. Kao što obično biva, posle niza sastanaka i konsultacija republičkih i pokrajinskih organa uprave, nadležnih za pitanja rada u organizaciji Saveznog komiteta za rad, zdravstvo i socijalnu zaštitu i u saradnji sa Saveznim zavodom za standardizaciju, otklonjene su mnoge nejasnoće i nađen je racionalan put za saradnju svih zainteresovanih. Saradnja je definisana Dogovorom republičkih i pokrajinskih komiteta za rad o redosledu i načinu pripreme pravilnika o merama zaštite na radu i njihovoj saradnji sa Saveznim zavodom za standardizaciju u cilju sinhronizovane pripreme odgovarajućih pravilnika o tehničkim normativima.

1. DOGOVOR O REDOSLEDU I NAČINU PRIPREME PRAVILNIKA O MERAMA ZAŠTITE NA RADU

1.1 U širokoj raspravi koja je prethodila dogovoru o redosledu i načinu pripreme pravilnika o merama zaštite na radu, koje su republički i pokrajinski organi uprave, nadležni za pitanja rada, obavezni da donesu radi sprovođenja odgovarajućih odredaba zakona o zaštiti na ra-

du, konstatovano je:

1.1.1 da svi republički i pokrajinski zakoni o zaštiti na radu propisuju obavezu donošenja istih propisa, koji se mogu sprovoditi (pravilnika), o opštim i posebnim merama zaštite na radu, i to:

a) Pravilnici o opštim merama zaštite na radu

1. Pravilnik o merama zaštite na radu za radne i pomoćne prostorije i prostore;
2. Pravilnik o pružanju prve pomoći radnicima na radu;
3. Pravilnik o poslovima s posebnim uslovima rada (opšte mere zaštite na radu za ove poslove propisuju se prvi put);
4. Pravilnik o opštim merama zaštite na radu protiv opasnosti od električne struje u radnim prostorijama i radilištima;
5. Pravilnik o načinu ispitivanja oruđa za rad sa povećanim opasnostima i radne okoline;
6. Pravilnik o obezbeđivanju smeštaja i ishrane radnika odnosno njihovog prevoza od mesta stanovanja do mesta rada i natrag;
7. Pravilnik o opštim merama zaštite na radu na oruđima i postrojenjima;
8. Pravilnik o opštim merama zaštite na radu od buke, vibracija, ultrazvuka i nejonizujućih zračenja;
9. Pravilnik o opštim merama zaštite na radu sa dizalicama;
10. Maksimalno dopuštene koncentracije škodljivih materija u atmosferi radnih prostorija i gradilišta;
11. Pravilnik o sredstvima lične zaštite na radu i ličnoj zaštitnoj opremi;
12. Pravilnik o opštim merama zaštite na radu pri utovaru tereta u teretna motorna vozila i istovaru tereta iz takvih vozila;
13. Pravilnik o opštim merama zaštite na radu u unutrašnjem transportu (propisuju se prvi put);
14. Pravilnik o opštim merama zaštite na radu pri manipulaciji sa opasnim i štetnim materijama (propisuju se prvi put);
15. Pravilnik o opštim merama zaštite na radu kod mehanografske obrade podataka (propisuju se prvi put);

16. Pravilnik o opštim merama zaštite na radu pri preradi i doradi metala;

17. Pravilnik o opštim merama zaštite na radu pri održavanju motornih vozila

b) Pravilnici o posebnim merama zaštite na radu

1. Pravilnik o zaštiti na radu na železnicama;

2. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu na preradi nemetalnih minerala (propisuju se prvi put);

3. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u obojenoj metalurgiji (propisuju se prvi put);

4. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u šumarstvu;

5. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u poljoprivredi;

6. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu pri mehaničkoj preradi i obradi drveta i sličnih materijala;

7. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u građevinarstvu;

8. Pravilnik o posebnim merama zaštite u crnoj metalurgiji;

9. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu pri hemijsko-tehnološkim procesima;

10. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu pri površinskoj obradi premazima (propisuju se prvi put);

11. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u vazdušnom saobraćaju (propisuju se prvi put);

12. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu pri termičkom obrađivanju legura lakih metala u kupatilima sa nitratnim solima;

13. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu pri upotrebi razvijača acetilena i acetilenskih stanica;

14. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u kamenolomima, ciglanama i kod vađenja peska i šljunka;

15. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu pri proizvodnji prehrambenih proizvoda i pića (propisuju se prvi put);

16. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u tekstilnoj proizvodnji (propisuju se prvi put);

17. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u proizvodnji i preradi papira (propisuju se prvi put);

18. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u top lanama, termoelektranama, hidroelektranama i nuklearnim elektranama (propisuju se prvi put);

19. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu pri upotrebi liftova (propisuju se prvi put);

20. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u grafičkoj delatnosti;

21. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu pri preradi i obradi kože, krzna i otpadaka kože;

22. Naredba o obaveznom snabdevanju radnika gaziranim slanom vodom u odeljenjima sa visokom temperaturom;

23. Naredba o zabrani upotrebe motornih benzina za odmašćivanje, pranje ili čišćenje metalnih delova i pred-

meta od drugih materijala;

24. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu pri izradi eksploziva i baruta i manipulisanju eksplozivima i barutima;

25. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu pri ronilačkim radovima;

1.1.2 da propisivanje mera zaštite na radu, adekvatno strukturi pojedinih procesa rada i njihovom stepenu tehničko-tehnološke razvijenosti, zahteva angažovanje niza stručnih institucija odnosno stručnjaka raznih specijalnosti u cilju pripreme stručno-tehničkih osnova za ove propise;

1.1.3 da princip jedinstvenog jugoslovenskog tržišta, koji se posebno ispoljava kroz razne oblike udruživanja rada i sredstava na celoj teritoriji SFRJ, kao i potreba jedinstvenog pristupa u obezbeđivanju ovog vida zaštite radnika, nalažu da se konsultacije u vezi sa rešenjima za svaki pojedini pravilnik sprovedu i izvan republike odnosno autonomne pokrajine a u nekim slučajevima može biti od koristi sagledavanje i međunarodnih iskustava;

1.1.4 da je nedostatak finansijskih sredstava, neophodnih za pripremu stručno-tehničkih osnova pri izradi pravilnika o merama zaštite na radu jedan od osnovnih razloga zbog kojih se kasni u donošenju ovih propisa, naročito za nove tehnološke procese za koje do sada nisu propisivane mere zaštite na radu i da će se dogovorom da svaki pojedini republički i pokrajinski komitet ne radi sve navedene pravilnike, u značajnoj meri ublažiti i ovaj problem finansijske prirode;

1.1.5 da pojedini republički i pokrajinski komiteti nisu izvršili obavezu u pogledu pripreme određenog broja ovih pravilnika, kako je dogovoreno 1982. godine na sastanku održanom u Beogradu.

1.2 Polazeći od navedenih ocena i konstatacija na sastanku predstavnika republičkih i pokrajinskih komiteta za rad dogovoreno je:

1.2.1 da se nastavi saradnja republičkih i pokrajinskih organa rada, započeta 1982. godine, na pripremi pravilnika o merama zaštite na radu, tj. da se i u narednom periodu dogovorom između republičkih i pokrajinskih organa rada vrši podela poslova u pripremi ovih pravilnika kako bi se izbeglo da svaki komitet priprema sve pravilnike;

1.2.2 da se republički i pokrajinski komiteti krajnje odgovorno odnose prema preuzetim obavezama u pogledu pripreme odgovarajućih pravilnika (da se njihova priprema planira programom rada republičkog ili pokrajinskog komiteta odnosno inspektorata i da se blagovremeno obezbede potrebna finansijska sredstva, izvrše odgovarajuće organizacione i druge pripreme i sl.), jer ako određeni pravilnik ne bude na vreme pripremljen od strane komiteta koji se na to obavezao, taj pravilnik neće biti blagovremeno donet ni u drugim republikama i pokrajinama u kojima je to planirano na osnovu izvršene podele poslova vezanih za pripremu ovih propisa;

1.2.3 da se dogovorom republičkih i pokrajinskih komiteta za rad u pogledu redosleda donošenja pravilnika o merama zaštite na radu i nosioca njihove pripreme ne podrazumeva obaveza da oni u svakoj pojedinoj republici i pokrajini moraju biti usvojeni u potpuno istom tekstu odnosno sa istim rešenjima;

1.2.4 da kod utvrđivanja redosleda pripreme pravilnika prioritet treba da imaju pravilnici o opštim merama zaštite na radu, jer oni u značajnoj meri opredeljuju propisivanje posebnih mera zaštite na radu za razne tehničko-tehnološke procese rada, a da kod redosleda pripreme pravilnika o posebnim merama zaštite na radu treba voditi računa da u što kraćem roku budu doneti za one grane i oblasti za koje mere zaštite na radu do sada nisu propisivane;

1.2.5 da komitet koji priprema određeni pravilnik, nacrt tog pravilnika obavezno dostavi svim drugim republičkim i pokrajinskim komitetima koji su dužni da u svojim republikama i autonomnim pokrajinama sprovedu konsultacije (odgovarajućih organizacija udruženog rada, organa i stručnih institucija) i da o predloženim rešenjima nosiocu pripreme pravilnika dostave mišljenje najkasnije u roku od dva meseca;

1.2.6 da nosilac pripreme pravilnika, tekst predloga pravilnika dostavi (sa pregledom mišljenja, predloga, sugestija i primedaba i obrazloženjem zbog čega neke od njih nisu prihvaćene) svim republičkim i pokrajinskim komitetima koji treba da ih razmotre na zajedničkom sastanku sa predstavnicima drugih zainteresovanih organa i organizacija;

1.2.7 da nosilac pripreme pravilnika dostavi definitivni tekst predloga pravilnika svim ostalim republičkim i pokrajinskim komitetima za rad i da ih, kasnije, obavesti o broju službenog lista u kojem je usvojeni pravilnik objavljen;

1.2.8 da se do kraja 1985. godine pravilnici o opštim i posebnim merama zaštite na radu pripremaju, od strane označenih komiteta, po sledećem redosledu:

— Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu protiv opasnosti od električne struje u radnim prostorijama i radilištima — do kraja novembra 1984. godine (nosilac pripreme: Republički komitet za rad SR Crne Gore);

— Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u šumarstvu — do kraja 1984. godine (nosilac pripreme: Republički komitet za rad B i H);

— Pravilnik o opštim merama zaštite na radu na oruđima i postrojenjima — do kraja 1984. godine (nosilac pripreme: Republički komitet za rad SR Slovenije);

— Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu pri mehaničkoj preradi i obradi drveta i sličnih materijala — do kraja oktobra 1985. godine (nosilac pripreme: Republički komitet za rad SR B i H);

— Pravilnik o načinu ispitivanja oruđa za rad sa poveća-

nim opasnostima i radne okoline — do kraja 1985. godine (nosilac pripreme: Republički komitet za rad SR Hrvatske);

— Pravilnik o obezbeđenju smeštaja i ishrane radnika i prevoza na posao i sa posla — do kraja 1985. godine (nosilac pripreme: Republički komitet za rad SR Crne Gore);

— Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u građevinarstvu — do kraja 1985. godine (nosilac pripreme: Republički komitet za rad SR Makedonije);

— Pravilnik o opštim merama zaštite na radu od buke, vibracija, ultrazvuka i nejonizujućih zračenja — do kraja 1985. godine (nosilac pripreme: Republički komitet za rad SR Slovenije);

— Pravilnik o opštim merama zaštite na radu sa dizalicama — do kraja 1985. godine (nosilac pripreme: Republički komitet za rad SR Srbije);

— Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u crnoj metalurgiji — do kraja 1985. godine (nosilac pripreme: Republički komitet za rad SR Srbije);

— Pravilnik o opštim merama zaštite na radu pri utovaru tereta u teretna motorna vozila i istovaru tereta iz takvih vozila — do kraja 1985. godine (nosilac pripreme: Pokrajinski komitet za rad SAP Kosovo);

— Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u poljoprivredi — do kraja 1985. godine (nosilac pripreme: Pokrajinski komitet za rad SAP Vojvodine);

1.2.9 određeni komiteti izrazili su spremnost da se prilikom podele poslova u vezi sa izradom preostalih pravilnika obavežu za pripremu sledećih pravilnika:

— Republički komitet za rad SR Srbije: Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu kod upotrebe razvijaača acetilena i acetilenskih stanica; Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u kamenolomima, ciglanama i kod vađenja peska i šljunka;

— Republički komitet za rad SR Slovenije: Pravilnik o sredstvima lične zaštite na radu i ličnoj zaštitnoj opremi;

— Pokrajinski komitet za rad SAP Vojvodine: Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu pri proizvodnji prehrambenih proizvoda i pića.

2. DOGOVOR O SARADNJI REPUBLIČKIH I POKRAJINSKIH KOMITETA ZA RAD SA SAVEZNI ZAVODOM ZA STANDARDIZACIJU U VEZI SA SINHRONIZOVANOM PRIPREMOM PRAVILNIKA O MERAMA ZA ZAŠTITU NA RADU I PRAVILNIKA O TEHNIČKIM NORMATIVIMA

Predstavnici republičkih i pokrajinskih komiteta za rad i Saveznog zavoda za standardizaciju dogovorili su se o potrebi za usaglašavanjem programa rada na pripremi pravilnika o merama zaštite na radu, koje propisuju republički i pokrajinski komiteti za rad, i pravilnika o tehničkim normativima, koje propisuje Savezni zavod za standardizaciju.

Polazeći od prednjih konstatacija dogovoreno je:

2.1 da Savezni komitet za rad, zdravstvo i socijalnu zaštitu dostavi Saveznom zavodu za standardizaciju pregled pravilnika o merama zaštite na radu koje treba da donesu republički i pokrajinski komiteti – sa označenim redosledom njihove pripreme;

2.2 da Savezni komitet za rad, zdravstvo i socijalnu zaštitu dostavlja Saveznom zavodu za standardizaciju preglede pravilnika o merama zaštite na radu koje će u svakoj narednoj godini pripremati republički i pokrajinski komiteti (sa naznačenjem komiteta – nosioca pripreme svakog pravilnika i planiranih rokova za izradu nacrtu i predloga pravilnika);

2.3 da Savezni zavod za standardizaciju planira pripremu i donošenje pravilnika o tehničkim normativima sa elementima zaštite na radu tako da ona prethodi pripremi i donošenju odgovarajućih pravilnika o merama zaštite na radu, i da o tome preko Saveznog komiteta blagovremeno informiše republičke i pokrajinske komitete za rad

(dostavljanjem srednjoročnog programa odnosno godišnjih planova pripreme ovih pravilnika i na drugi uobičajeni način);

2.4 da republički i pokrajinski komiteti za rad i Savezni zavod za standardizaciju međusobno izmenjuju, preko Saveznog komiteta za rad, zdravstvo i socijalnu zaštitu, nacрте pravilnika koje pripremaju, kako bi se u što većoj meri obezbedila komplementarnost ova dva vida zaštite radnika na radu, kao delova jedinstvenog sistema zaštite na radu.

Saglasno dogovoru, planovi rada su izmenjeni i prva iskustva su da je ovaj Dogovor dobro postavljen, a obostrano je uverenje da će se saradnja na primeran način da razvija. Očekuje se da ovaj razgovor bude uzor za saradnju na usklađivanju planova i programa rada između republičkih i pokrajinskih organa, nadležnih za pripremanje i propisivanje pravilnika o merama zaštite od požara, i Saveznog zavoda za standardizaciju, nadležnog za pripremanje i propisivanje pravilnika o tehničkim normativima.

FUNKCIONALNO REŠENJE SKLONIŠTA I NJEGOVE NEPOSREDNE OKOLINE

Dr Miloš Kovarž, dipl. ing.

Referat saopšten na stručnom seminaru „Projektovanje i izgradnja skloništa, maj 1984. godine.

1. Opšte

U okviru referata iznose se neke osnove funkcionalnog rešavanja skloništa i dvonamenskih objekata (u daljem: skloništa) dopunske i osnovne zaštite iz aspekta Pravilnika o tehničkim normativima za skloništa sa osvrtom i na skloništa pojačane zaštite.*

Problematika dejstva napadnih sredstava, zaštitnih svojstava, podele, konstrukcije, instalacija, uređaja i opreme skloništa, koja je predmet drugih referata, ovde se ne izlaže i usvaja kao poznata.

2. Neke podloge

U radu znače:

– **Napadna dejstva:** mehanička, toplotna, radijaciona i hemijska.

– **Obim zaštite:** skup zaštitnih svojstava skloništa prema napadnim (ratnim dejstvima)

– **Skloništa:** zatvorene objekte-prostorije koje po svom

* Pravilnik o tehničkim normativima za skloništa („Službeni list SFRJ“, br. 55/85)

funkcionalnom rešenju, konstrukciji, položaju, opremi, uređajima i instalacijama treba da obezbede zahtevanu zaštitu (obim zaštite)

– **Dvonamenski objekti:** građevinske objekte odnosno deo građevinskog objekta namenjen korišćenju u vreme mira, koji je izgrađen ili prilagođen da obezbeđuje zahtevani obim zaštite u svemu prema uslovima za skloništa, tako da se u vandrednim uslovima mogu koristiti kao skloništa.

3. Funkcionalno rešenje skloništa

Pod funkcionalnim rešenjem podrazumevamo kompozicionu celinu prostorija i prostora prema potrebama i zahtevima zaštite tj. zahtevanom obimu zaštite.

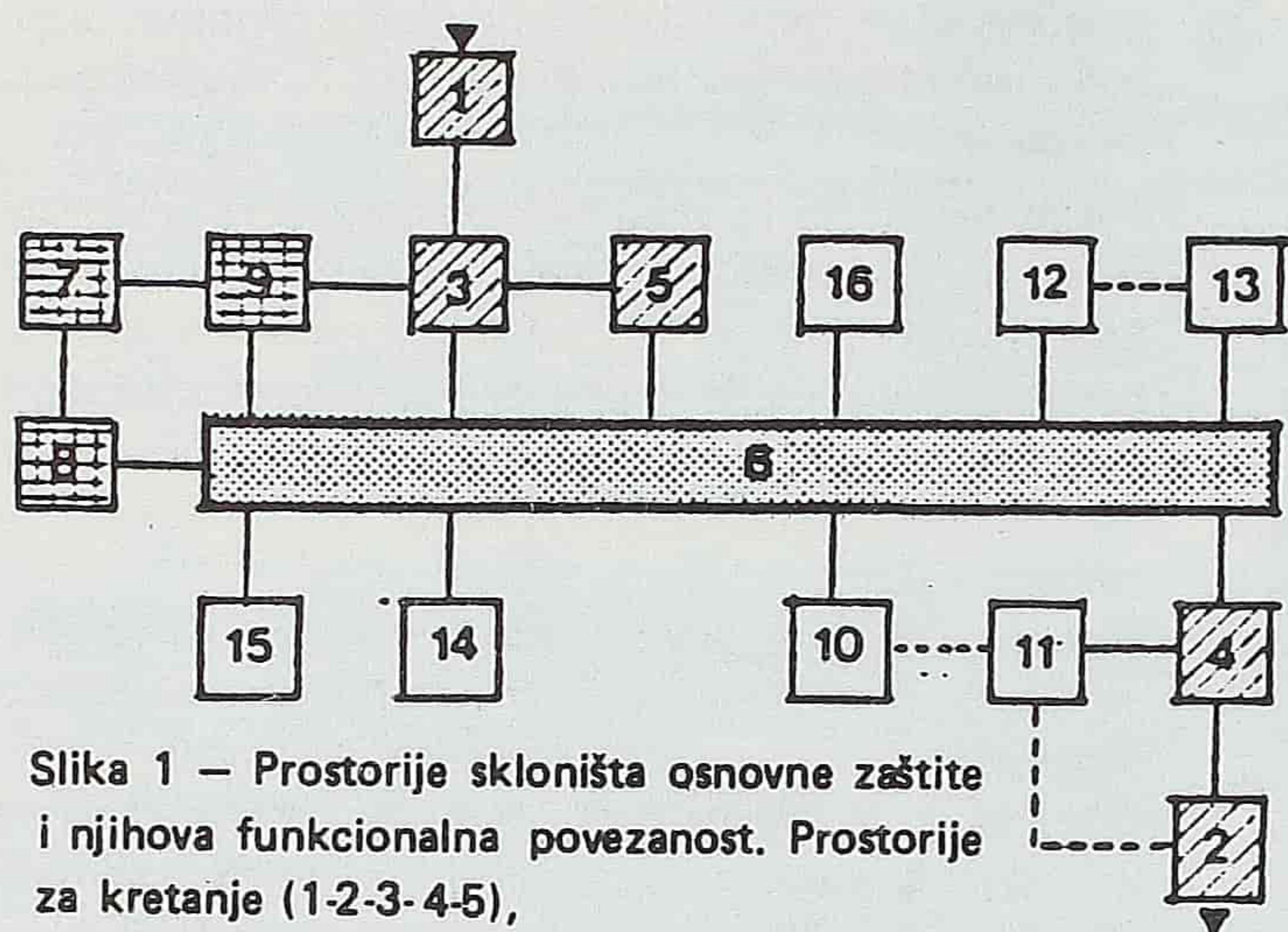
– **Vrste skloništa po obimu zaštite:**

skloništa dopunske zaštite, 50 kPa i odgovarajuća zaštitna svojstva prema ostalim dejstvima,

skloništa osnovne zaštite, 100 do 300 kPa i odgovarajuća zaštitna svojstva prema ostalim dejstvima,

skloništa pojačane zaštite, prema direktnom pogotku projektila (bombe) 300 kg i više i sa odgovarajućim zaštitnim svojstvima prema drugim dejstvima.

Druge prostorije (10-11-12-13-14-15-16)

- 10 – ventilacija i električni uređaji,
- 11 – prefiltri,
- 12 – voda,
- 13 – hrana,
- 14 – pomoćna kuhinja (priprema hrane),
- 15 – rukovodilac skloništa,
- 16 – medicinska pomoć.

Slika 1 – Prostorije skloništa osnovne zaštite i njihova funkcionalna povezanost. Prostorije za kretanje (1-2-3-4-5),

- 1 – ulaz,
  - 2 – pomoćni izlaz,
  - 3 – ustava ulaza,
  - 4 – ustava pomoćnog izlaza,
  - 5 – dekontaminacija.
- Prostorije za boravak (6)
6 – prostorije za boravak (sedenje, ležanje)
- Sanitarne prostorije (7-8-9),
7 – nužnici,
8 – pretprostori nužnika,
9 – prostorija za otpatke

Pojam prostor koristi se ovde za deo neke prostorije koji ima funkciju različitu od funkcije prostorije sa kojom čini organsku celinu.

Prostorije i prostori (u daljem: prostorije) skloništa mogu se svrstati po osnovnim funkcijama u prostorije za kretanje, boravljenje i obsluživanje. Pravilnik o tehničkim normativima za skloništa (u daljem: Pravilnik) deli prostorije ovih grupa u:

- prostorije za kretanje,
- prostorije za boravljenje i
- prostorije za obsluživanje. Ovu grupu deli u:
  - sanitarne prostorije, prostorije za uređaje i druge prostorije.

Skloništa dopunske i osnovne zaštite moraju ili mogu imati, u zavisnosti od veličine skloništa prostorije prema tabeli 1. Skloništa pojačane zaštite i posebne namene mogu imati i druge prostorije.

Tabela 1

R.b.	Grupa prostorija (prema pravilniku)	Naziv prostorije	Sklonište			
			dopun. i osn. zaštite		osnovne zaštite	
			vrlo malo	malo malo	srednje	veliko
1	2	3	4	5	6	7
1	Prostorija za kretanje	ulaz	0	0	0	0
2		pomoćni izlaz	0	0	0	0
3		ustava ulaza	(1)	0	0	0
4		ustava pom. izlaza		(0)	0	0
5		dekontaminacija			(0)	(0)
6	Prostorije za	za boravak	0	0	0	0
7	Sanitarne prostorije	nužnik	+	0	0	0
8		pretprostor (nužn.)			0	0
9		za otpatke	+	0	0	0
10	Druge prostorije	za vent. i el. uređ.		0	0	0
11		za predfilter		(0)	0	0
12		za vodu	+	+	0	0
13		za hranu, opremu prib.	+	+	(0)	(0)
14		za podgr. hrane				(0)
15		za rukovodioca				(0)
16		za med. pomoć				(0)

Legenda: 1) kod rešavanja sa prinudnim provetravanjem pogodna je ustava

0 prostorije koje sklonište mora imati

(0) prostorije koje sklonište može imati

+ prostori koje sklonište mora imati

3.1 PROSTORIJE ZA KRETANJE

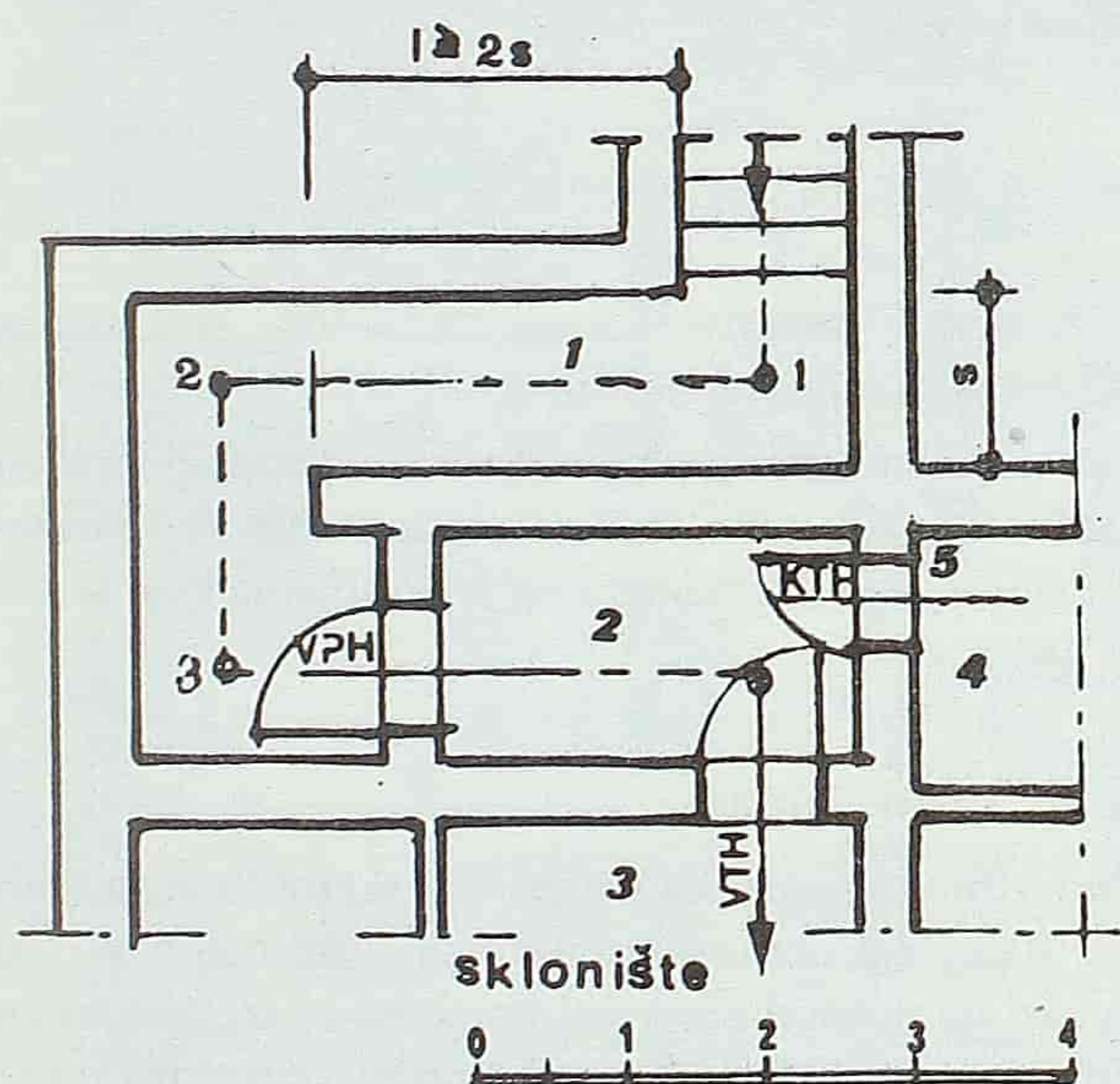
3.1.1 U l a z

Kretanje između spoljašnje sredine i prostorija vrši se preko ulaza. Razlikujemo prilaz do otvora ulaza, koji se po pravilu formira u vidu zaštićenog otvorenog hodnika i ulazni otvor koji vodi u prostorije skloništa. Ulazni hodnik može biti horizontalan ili u nagibu.

Ulaz treba tako rešiti da je ulazni otvor u sklonište zaštićen od neposrednog mehaničkog, toplotnog i radijacionog dejstva i da ima zahtevanu propusnu moć.

Prvi zahtev se ostvaruje:

- kod samostalnih skloništa (izvan sastava zgrade ili drugog objekta) dopunske zaštite najmanje jednim horizontalnim ili kosim zalomom,
- kod samostalnih skloništa osnovne zaštite najmanje sa dva horizontalna zaloma, obično pod pravim uglom ($80 \pm 15^\circ$).

Slika 2 – Ulaz u sklonište osnovne zaštite (primer):

- 1 – ulaz (ulazni hodnik),
- 2 – ustava ulaza,
- 3 – prostorije u skloništu,
- 4 – prostorija za fekalije – otpatke.

U zaštitnoj tehnici primenjuju se i vertikalni zalomi i ako to Pravilnik izričito ne navodi.

Prilikom rešavanja zaloma treba težiti da odnos dužine (po osovini) i širine hodnika bude što veći ali ne manji od 2 : 1.

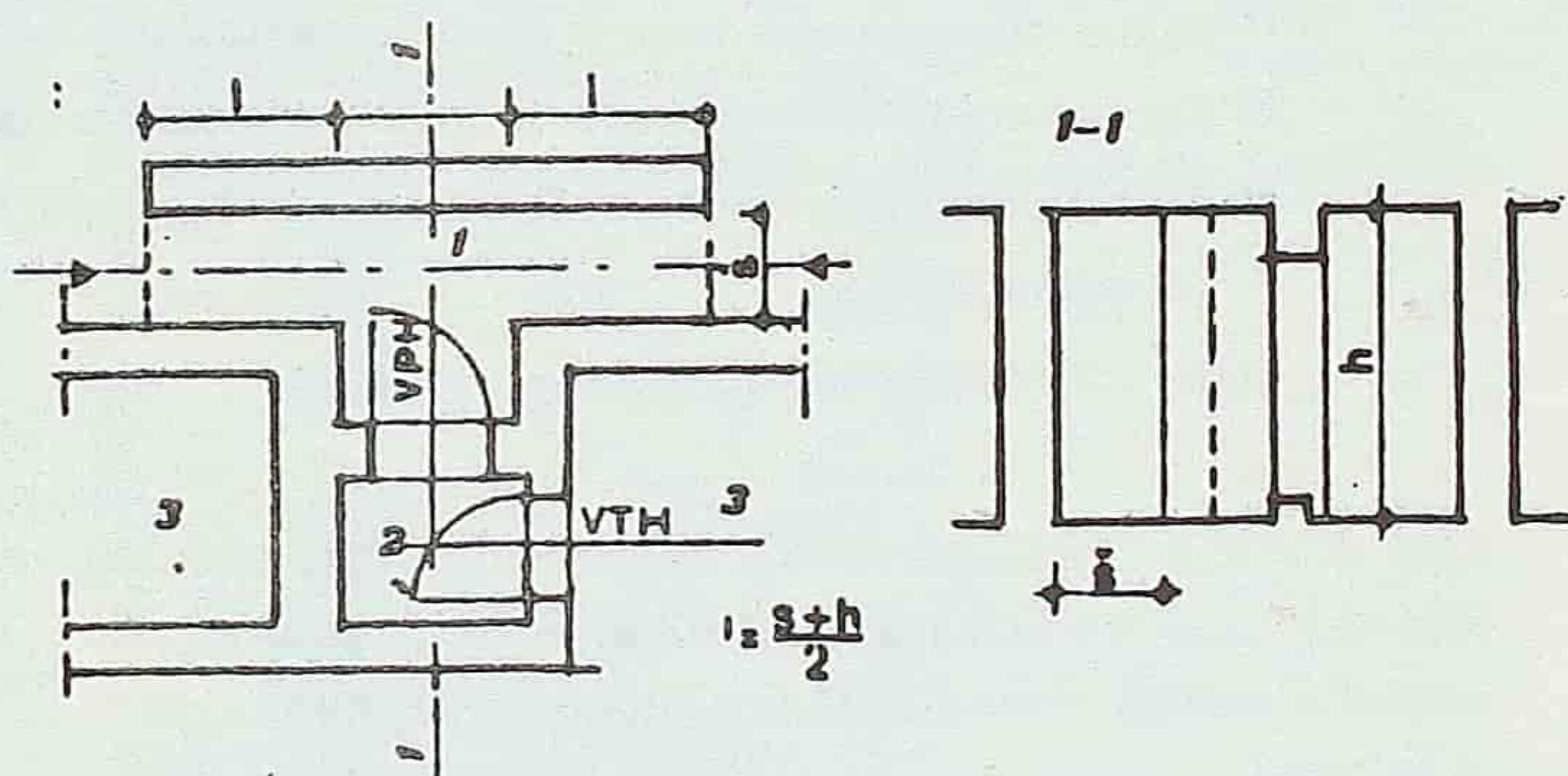
Drugi zahtev se ostvaruje preko kriterijuma o propusnoj moći.

- Kod skloništa u sastavu zgrade sa ulazom iz podrum-ske prostorije ulazni hodnik ulaza treba da je paralelan ulaznom otvoru u sklonište i da ga preklopi sa obe strane najmanje za dužinu:

$$l = \frac{\check{s} + h}{2} \quad \text{u m}^1$$

gde je:

- l – dužina preklopa
- š – širina hodnika
- h – visina hodnika

Slika 3 – Ulaz u sklonište iz podrum-ske prostorije zgrade:

- 1 – hodnik ulaza paralelno sa ulaznim otvorom u sklonište,
- 2 – ustava ulaza
- 3 – prostorije u skloništu.

- Ulazi skloništa pojačane zaštite rešavaju se takođe sa najmanje dva zaloma.

Položaj ulaza treba tako birati da se sačuva optimalna funkcija i u uslovima razaranja zgrade ili druge fizičke strukture iznad i oko skloništa.

Zalomi imaju zadatak da štite otvor ulaza od neposrednog dejstva. Pri tome je smanjenje intenziteta udarnog talasa usled zalamanja, prema sadašnjim saznanjima, neznatno.

Najmanje svetle mere ulaznog hodnika, otvora ulaza (vrata) i broj otvora iznose (po Pravilniku) kod skloništa dopunske i osnovne zaštite:

Tabela 2

R.b.	Sklonište po veličini	Broj lica	Svetla mera ¹⁾		Broj otvora ulaza
			ulaznog otvora ²⁾	otvora ulaza ³⁾	
			cm		
1	2	3	4	5	6
1	vrlo malo i malo	do 50	80 X 200	62,5 X 180	1
2	srednje	preko 50 do 100	80 X 200	80 X 180	1
3	veliko	preko 100 do 200	120 X 200	80 X 180	1+
4		preko 200 do 300	180 X 200	100 X 180 110 X 200	1++

1) Svetle mere visina ne mogu se smanjiti instalacijama

2) Kod rekonstrukcija može se smanjiti širina za 25 % a visina na 180 cm

3) Otvori ulaza mogu imati i druge mere ako to posebnim razlozima zahtevaju

+ Na svakih 100 lica

++ Na svakih 200 lica

Kod skloništa pojačane zaštite mogu svetle mere ulaznog hodnika i otvora ulaza uzeti do 300 lica kao za skloništa osnovne zaštite, preko 300 lica mogu se primeniti i drugi kriteriji.

Kod dvonamenskih objekata dopunske i osnovne zaštite mere ulaznog hodnika i mere i broj otvora ulaza određuju se, prema Pravilniku:

– Ako se ulaz koristi isključivo u vanrednim uslovima kao za odgovarajuće sklonište,

– Ako se ulaz koristi u redovnim i vanrednim uslovima, prema nameni koja zahteva veće mere, s tim da broj i veličina otvora ne prelazi odredbe za velika skloništa,

– ako se ulaz koristi isključivo prema redovnoj potrebi, onda prema toj potrebi. Takvi otvori moraju se isključiti iz upotrebe, kada se prelazi na korišćenje objekta kao

skloništa, i zatvoriti otvore sredstvima za zatvaranje, obično armirano betonskim.

Pod pojmom ulaza treba kod ovih objekata podrazumevati i druge otvore za redovno kretanje koji povezuju prostorije redovne namene sa prostorijama koje se koriste kao sklonište.

3.1.2. Pomoćni izlaz

Pomoćni izlaz služi za napuštanje skloništa ili za vanredno ulaženje a obrazuje se po pravilu od hodnika i okna. Svako sklonište mora imati pomoćni izlaz. Kod vrlo malih porodičnih skloništa on se može izraditi tek u periodu neposredne opasnosti. Pomoćni izlaz treba da ima najmanje sledeće mere:

Tabela 3

R.br.	Najmanje svetle mere otvora u cm		Oblik otvora hodnika	Napomena
	hodnik	okno		
1	2	3	4	5
1	80 X 140		pravougaoni	+ mere u rasponu po pravilniku
2		80 X 80	kvadratni	
3	φ 80 – φ 100	φ 80	kružni	
4	80 X 120		jajasti d/H	

Pomoćni izlaz treba tako rešiti da su otvor i sredstvo za zatvaranje zaštićeni od neposrednog dejstva. Zahtev se

ostvaruje najmanje sa jednim horizontalnim ili vertikalnim zalomom hodnika pod pravim uglom.

Kod dvonamenskih objekata u koliko nije, zbog mirnodopskih potreba, ispunjen uslov takvi otvori se zatvaraju armirano betonskim sredstvima za zatvaranje.

Pomoćni izlaz treba da vodi van zone ruševina i da bude zaštićen od površinske vode i ulaženja životinja.

Hodnik pomoćnog izlaza može, prema Pravilniku, da vodi i kroz podrumске i druge pogodne prostorije preko kojih je moguće bezbedno napuštanje skloništa i zona ruševina.

Kretanje po vertikalnom oknu izlaza mora se rešiti preko penjalica, metalnih lestvi ili stepenica. Kod vrlo velikih skloništa prvenstveno preko stepenica a eventualno i preko rampi.

Po pitanju broja pomoćnih izlaza mogli bi se, u zavisnosti od veličine skloništa, primeniti i sledeći kriteriji:

- za vrlo mala i mala skloništa 1 pomoćni izlaz
- za srednja i velika skloništa 1 do 2 pomoćna izlaza
- za vrlo velika skloništa 2 i više pomoćnih izlaza.

Izuzetak čini pomoćni izlaz koji se rešava i kao ulaz, što se Pravilnikom dozvoljava, tako da se primenjuju kriteriji kao za ulaze.

Otvori izlaznog okna pomoćnog izlaza skloništa dopunske i osnovne zaštite zatvaraju se horizontalnim kapkom ili rešetkom (poklopcem). Vertikalni otvori zatvaraju se zavisno od veličine kapkom ili vratima. Kod primene horizontalnih kapaka treba obratiti pažnju na mehanizme za otvaranje kapaka u slučaju zatrpavanja. Standardni kapci za zatvaranje šahtova u redovnom građevinarstvu su zbog toga neprihvatljivi.

3.1.3. Ustava

Ustava je prostorija koja odvaja u ulazu i pomoćnom izlazu spoljašnju sredinu od prostorija u skloništu ili koja odvaja neku prostoriju u skloništu koja može postati izvor opasnosti, od drugih prostorija.

Razlikujemo ustavu ulaza, pomoćnog izlaza i unutrašnju ustavu.

3.1.3.1. Ustava ulaza

Ima funkciju da štiti unutrašnje prostorije skloništa od mehaničkog, toplotnog, radijacionog i hemijskog dejstva i da omogućava kretanje u sklonište i iz skloništa u uslovima da je spoljašnja sredina zagađena (zatrovana).

Ustava ulaza se sastoji iz jedne prostorije. Skloništa pojačane zaštite i posebne namene mogu, po potrebi, imati i ustavu koja se sastoji iz dve prostorije (dvodelnu).

Najmanja površina osnove ustave je po normativu $0,03 \text{ m}^2$ po jednom licu s tim da ne može biti manja od $1,5 \text{ m}^2$ a visina ne može biti manja od visine prostorije za boravak.

Ustava ulaza ima spoljašnji i unutrašnji otvor za kretanje. Ona može imati i više otvora za kretanje.

Veća skloništa mogu imati i više ustava. Spoljašnji otvor ustave zatvara se vratima otpornim na pritisak i herme-

tičkim (koja se hermetički zatvaraju) koja se otvaraju u polje. Unutrašnji otvor ustave zatvara se vratima toplotnooptpornim i hermetičkim a otvaraju se u prostor ustave. Uzajamni položaj spoljašnjih i unutrašnjih vrata mora biti takav da omogućava otvaranje i zatvaranje iz ustave jednih kada se druga nalaze u zatvorenom položaju.

Ustava može biti povezana sa prostorijom za otpatke otvorom koji se zatvara kapkom ili vratima kao i prostorijom za dekontaminaciju.

Pogodno je da se i ustave skloništa pojačane zaštite ili za posebne namene rešavaju u duhu odredaba za skloništa osnovne zaštite. Međutim, ni kod vrlo velikih skloništa površina osnovne ustave ne bi trebalo da prekorači 12 do 15 m^2 . Najzad kod vrlo velikih objekata mogle bi se umesto vrata primeniti pokretne pregrade kada je to funkcionalno opravdano.

3.1.3.2. Ustava pomoćnog izlaza

Ona ima istu funkciju koju ima ustava u ulazu. Ustava pomoćnog izlaza rešava se u manjim dimenzijama s obzirom da je kretanje kroz pomoćni izlaz samo izuzetno. Površina osnove ove ustave iznosi najmanje $1,3 \text{ m}^2$ s tim da visina ne bude manja od visine prostorije za boravak. Otvori za kretanje ustave pomoćnog izlaza zatvaraju se vratima $62,5 \times 180 \text{ cm}$ ili kopcima. Sa gledišta funkcionalnosti imaju vrata prednost, sem možda kod malih skloništa.

Pravilno kretanje kroz ustavu pomoćnog izlaza zahteva:

- da se kod primene kapka donja ivica unutrašnjeg kapka nalazi na visini od 40 do 50 cm od poda prostorije iz koje se ulazi u ustavu. Spoljašnji kapak treba da bude na istoj visini od poda ustave. Ako se nalazi na većoj visini primenjuju se penjalice i dr.

- da uzajamni položaj spoljašnjeg i unutrašnjeg kapka, odnosno vrata, omogućava otvaranje i zatvaranje iz ustave jednog kad se drugi nalazi u zatvorenom položaju.

Ustava pomoćnog izlaza može imati i otvor za kretanje prema prostoriji za peščani prefilter.

Izuzetno vrlo mala i mala skloništa ne moraju imati ustavu pomoćnog izlaza. Najzad, propusna moć ustave pomoćnog izlaza Pravilnikom se ne ograničava.

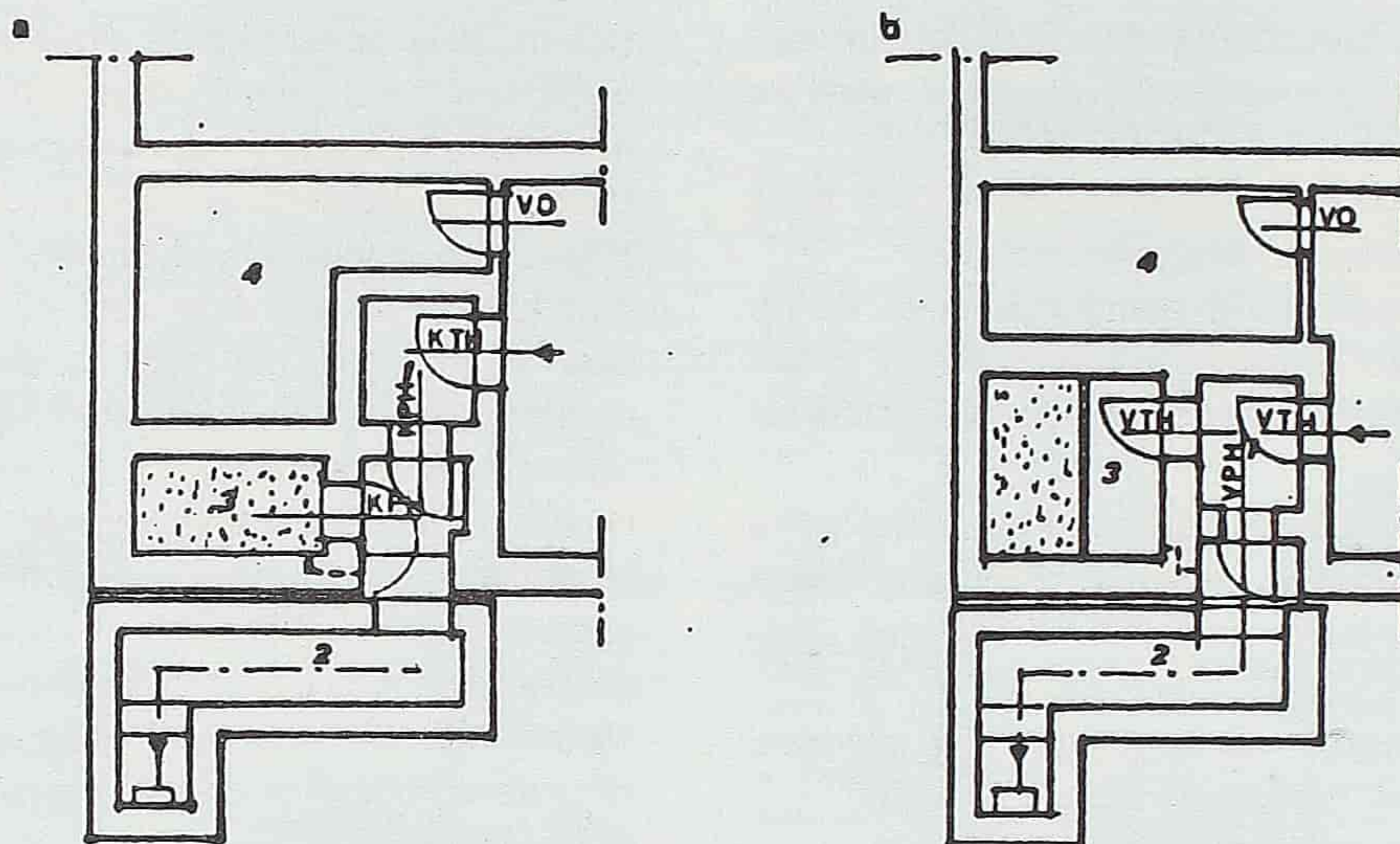
3.1.3.3. Unutrašnja ustava

Prostorije u objektu koje mogu postati izvor opasnosti za druge prostorije u skloništu odvajaju se unutrašnjim ustavama. Takve potrebe javljaju se, po pravilu, samo u nekim skloništima pojačane zaštite i skloništima posebne namene kao na primer za odvajanje peščanih predfiltera, prostorije dizel elektroagregata koji radi u prostoriji sa neprečišćenim vazduhom, za odvajanje filtera u velikim objektima i dr.

Sredstva za zatvaranje otvora za kretanje i kod ovih ustava se uvek otvaraju u smeru očekivanog dejstva opterećenja.

Slika 4 – Pomoćni izlaz sa ustavom i peščanim pretfilterom:

- a – pomoćni izlaz sa ulazom u peščani pretfilter iz hodnika (vidi: tač. 3.4.4)
- b – pomoćni izlaz sa ulazom u peščani pretfilter iz ustave (vidi tač. 3.4.2)
- 1 – ustava pomoćnog izlaza
- 2 – hodnik i šaht pomoćnog izlaza
- 3 – peščani pretfilter (bez pretprostora i sa pretprostorom),
- 4 – prostorija za filtroventilacioni uređaj

3.1.4. Prostorija za dekontaminaciju

Prostorija služi za dekontaminaciju lica koja ulaze u sklonište u uslovima kada je spoljašnja sredina zatrovana ukoliko je takvo kretanje nužno.

Prostorija se nalazi uz ustavu ulaza a može se nalaziti i pored neke unutrašnje ustave. Prostorija se organizuje na principu propusnika u kome se dekontaminacija vrši pre svega pranjem. Ona se postavlja sa strane ustave ulaza tako da se kretanje kroz prostoriju za dekontaminaciju vrši samo u slučaju potrebe. Vrata prema ustavi otvaraju se u ustavu ulaza a vrata prema prostorijama skloništa u prostoriju za dekontaminaciju. Vrata moraju biti toplotno-otporna i hermetička.

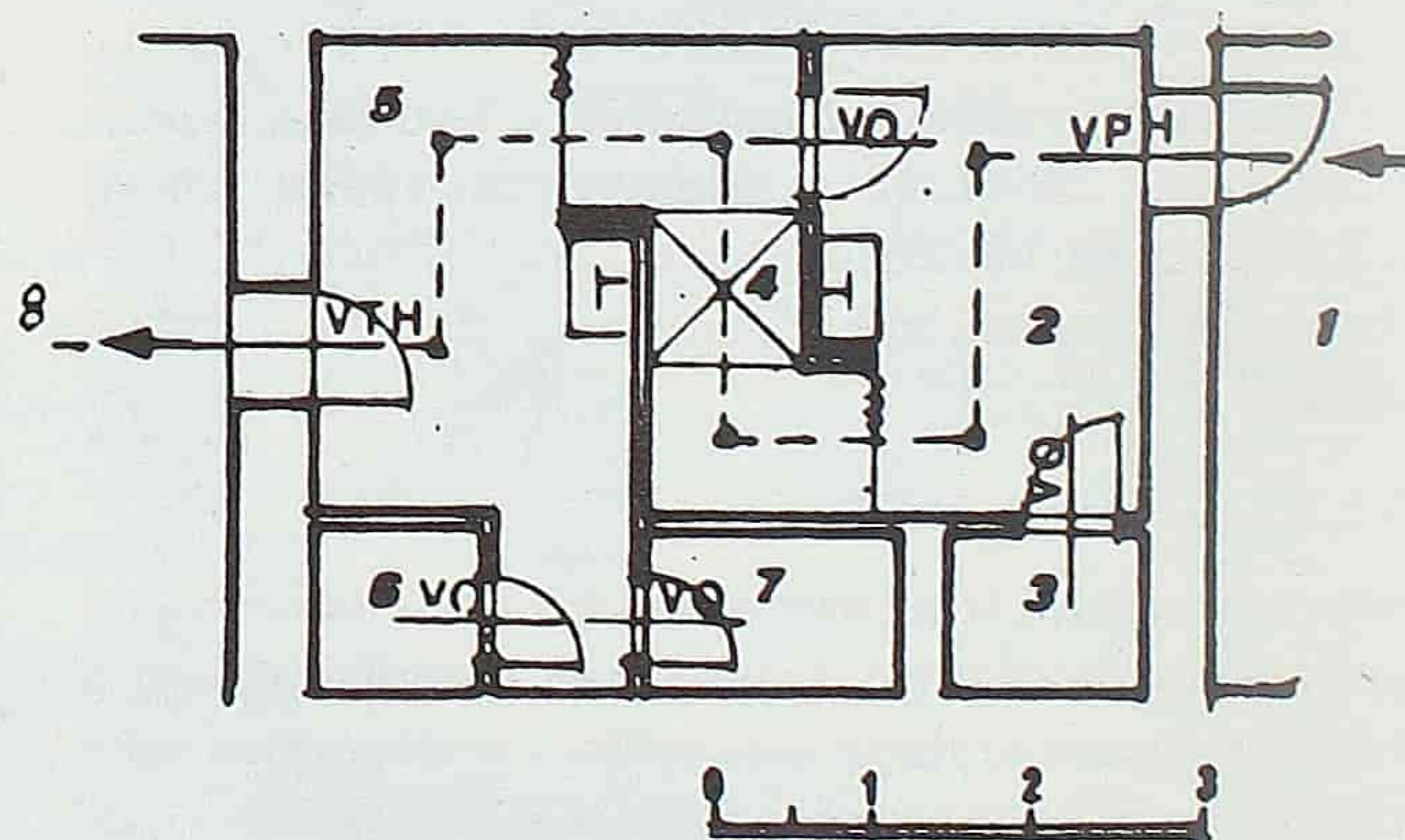
Najmanja površina prostorije za dekontaminaciju iznosi $0,045 \text{ m}^2$ po jednom licu s tim da površina ne može biti manja od $4,5 \text{ m}^2$. Visina prostorije ne može biti manja od visine prostorije za boravak.

Prostorija treba da ima na svakih 100 lica:

- kabinu za pranje,
- prostor za smeštaj sredstva za zaštitu,
- prostor za čisto rublje i odeću,
- prostor za vodu za dekontaminaciju Zalihe vode se predviđaju u količini od 14 litara po 1 licu koje koristi prostoriju.

Pored navedenog treba predvideti prostore za odlaganje

zagađene odeće, opreme, za svlačenje, oblačenje i kontrolu.

Slika 5 – Prostorija za dekontaminaciju (primer):

- 1 – ustava ulaza,
- 2 – svlačenje,
- 3 – odlaganje zagađene odeće i opreme,
- 4 – kabina za pranje,
- 5 – kontrola i oblačenje,
- 6 – čisto rublje i odeća,
- 7 – zalihe vode, oprema, pribor,
- 8 – prostorije u skloništu.

Normativne odredbe ne odnose se na prostorije za dekontaminaciju uz unutrašnje ustave koje se rešavaju samo za potrebe lica koja se kreću u zagađenoj prostoriji (obično 1 do najviše 2 lica).

Kod skloništa pojačane zaštite i kod skloništa posebne namene takve prostorije se mogu rešavati po istim kriterijumima s tim da se predvidi mogućnost dekontaminacije onih lica koja mogu doći u situaciju da ulaze i izlaze za vreme trajanja opasnosti.

Najzad treba napomenuti da je za funkcionisanje ovakvih prostorija osnovni uslov dovoljna količina vode. Načelno treba da su prostorije povezane sa spoljašnjim dovodom vode ili što je povoljnije da imaju unutrašnji sopstveni izvor vode.

3.2. PROSTORIJE ZA BORAVAK

To su osnovne prostorije skloništa opšte namene.

Površina osnove prostorije za boravak određuje se po normativu:

1. U skloništu do 50 lica, koje se ne provetrava veštački (sklonište bez instalacija za prinudno provetravanje) najmanje 2 m² po licu. To mogu biti skloništa dopunske zaštite.

2. U skloništu koje se veštački (prinudno) provetrava a ne klimatizuje najmanje

$$A = 0,10 \times \left(6 + \frac{n}{100}\right)$$

gde je:

A — površina osnove u m² po 1 licu

n — predviđeni broj lica u skloništu

Po ovom normativu površina osnove po 1 licu se kreće kod skloništa osnovne zaštite u rasponu od 0,625 do 0,90 m² po 1 licu zavisno od veličine skloništa.

U vezi sa ovim normativom navodi se i sledeće:

— kada se nalaze više skloništa u grupi na međusobnom rastojanju manjem od 15 m, površina osnove (A) po jednom licu određuje se prema ukupnom broju lica (n) u toj grupi

— Normativ se može primeniti i na skloništa pojačane zaštite bez klimatizacije.

Visina prostorije za boravak iznosi 2,3 m što je i najmanja visina i drugih prostorija skloništa. Kod vrlo malih skloništa i kod rekonstrukcija dozvoljava se izuzetno da najmanja visina bude 2,00 m. Kod dvonamenskih objekata visina se određuje prema mirnodopskoj nameni ali ne manje od 2,3.

Broj lica u prostoriji za boravak iznosi najviše 100 lica. Pregrađivanje prostorije dvonamenskih objekata u skladu sa traženim kapacitetom zavisi uveliko od inventivnosti projektanta i konstruktora a može se ostvariti konstruktivnim zidovima, pregradnim zidovima, montažno demontažnim pregradama koje se postavljaju tek u slučaju potrebe i dr. Prednost u rešavanju jeste da prostorije mogu imati otvore prema drugim prostorijama što bitno olakšava mogućnosti dvonamenskog rešavanja.

Visoki obim zaštite skloništa pojačane zaštite omogućava rešavanje prostorija za boravak u ovim objektima i u većim kapacitetima.

Najzad pogodno je da se kod većih skloništa prostorije za boravak podele u prostorije za sedenje i prostorije za ležanje. Pravilnik daje kao najmanji odnos ležaja prema sedištima 1 : 2. Poželjno je da odnos bude što povoljniji u korist ležaja

3.3. PROSTORIJE ZA OPSLUŽIVANJE

3.3.1. Sanitarne prostorije

To su prostorije za nužnike, pisoare, umivaonike, otpatke, otpadne vode i fekalije. U vrlo velikim skloništima to mogu biti još i druge prostorije.

U skloništima dopunske i osnovne zaštite opšte namene sanitarne prostorije se rešavaju bez instalacija za snabdevanje vodom, odvođenja otpadnih voda i fekalija što predstavlja izmenu u odnosu na ranije odredbe.

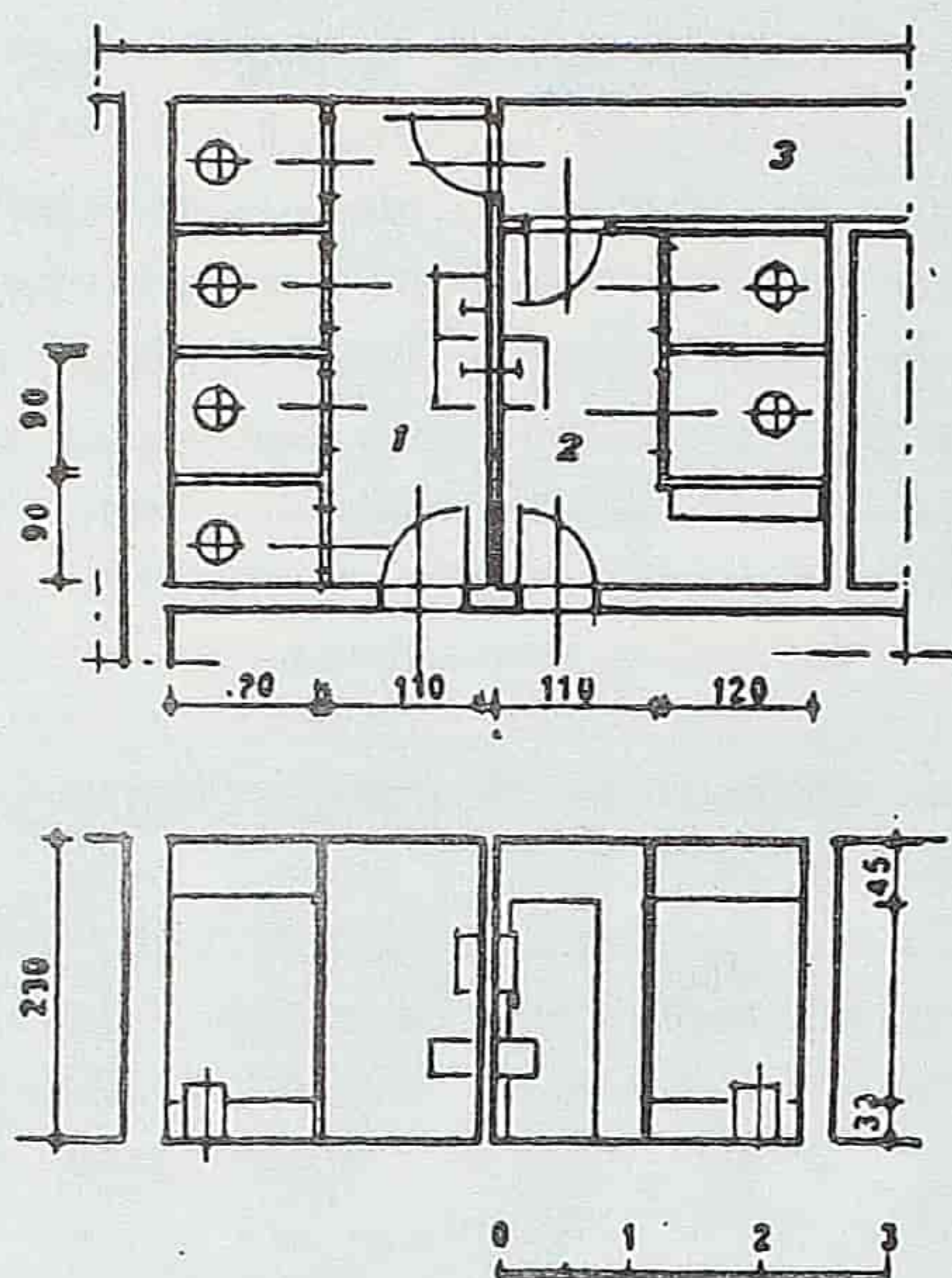
Sanitarne prostorije dvonamenskih objekata osnovne zaštite koje se koriste u vreme mira sa instalacijama za snabdevanje vodom i kanalizacijom treba prema Pravilniku graditi odvojeno tj. izvan prostora koji se dvonamenski rešava. Takve prostorije mogu biti povezane otvorima za kretanje i otvorima za instalacije sa prostorijama koje se dvonamenski koriste. Otvori moraju imati sredstva za zatvaranje u skladu sa obimom zaštite objekta.

Kod vrlo velikih skloništa kao i nekih skloništa posebne namene sanitarne prostorije se rešavaju i sa sanitarnim objektima vezanim za opštu ili lokalnu vodovodnu i kanizacionu mrežu.

3.3.2. Nužnici i pretprostori

Skloništa dopunske i osnovne zaštite moraju imati 1 suvi nužnik na 34 lica. Nužnici se moraju postaviti u kabine površine osnove najmanje 0,9 X 1,2 m (ranije 0,8 X 1,2) sa pregradama visine najmanje 2,0 m mereno od poda. Pregrade mogu biti lake izrade a poželjno je da budu odignute od poda i odmaknute od tavanice. Nužnici bez pretprostora treba da imaju pregrade po celoj visini prostorije.

Slika 6 — Grupa nužnika sa pretprostorima (primer-sklonište za 200 lica):

- 1 — ženska grupa
- 2 — muška grupa
- 3 — fekalije — otpaci.

Kod vrlo malih skloništa suvi nužnici se mogu izuzetno nalaziti i u prostoriji za boravak. Svakako treba težiti da se na pogodan način odvoje.

Veći broj nužnika (preko dva) treba deliti u grupe na muška i ženska lica u odnosu 1 : 2.

Nužnici moraju imati pretprostor izuzev u malim skloništim. Svaka grupa treba da ima svoj pretprostor. Pretprostor mora imati vrata koja se sama zatvaraju.

Površina pretprostora određuje se po normativu $0,035 \text{ m}^2$ po 1 licu s tim da ne može biti manji od $1,2 \text{ m}^2$.

Pretprostor mora biti opremljen umivaonikom koji ima posudu za vodu i za otpadne vode. Po normativu dolazi 1 umivaonik na najviše 4 nužnika takođe se predviđa po 1 pisoar uz suv nužnik za muškarce.

3.3.3. Prostorije za otpatke

Prostoriju treba predvideti u svakom skloništu izuzev u vrlo malim. Sklonište može imati i više takvih prostorija koje mogu biti podeljene po užoj nameni (smeće, fekalije itd.) Prostorije treba vezati po mogućstvu sa sanitarnim prostorijama radi jednostavnije evakuacije otpadaka. Prostorije mogu biti povezane i ustavom ulaza.

Ukupna površina osnove prostorije se određuje prema normativu od najmanje $0,03 \text{ m}^2$ po jednom licu.

3.4. PROSTORIJE ZA UREĐAJE (INSTALACIJE) ZA PROVETRAVANJE

Za smeštaj uređaja za provetranje skloništa dopunske i

osnovne zaštite moraju imati odgovarajuće prostore ili prostorije.

Dvonamenski objekti moraju imati prinudno provetranje za upotrebu u miru prema važećim propisima za odgovarajuću aktivnost koja se obavlja i za vanrednu upotrebu prema odredbama Pravilnika. Instalacije za provetranje za mehaničku izmenu vazduha opremaju se centrifugalnim ventilatorima sa ručnim ili nožnim pogonom i pogonom elektromotorom sa priključkom za spoljnu mrežu bez sopstvenog izvora električne energije. Zavisno od veličine skloništa u skloništa se ugrađuje jedan ili više ventilatora. Na ovo se posebno odražava zahtev da snaga na ručici ventilatora ne bude veća od 60 W. U koliko se sklonište osnovne zaštite, za neku posebnu namenu, rešava dopunskom obradom vazduha prostorije za uređaje za provetranje rešavaju se po kriterijumima za skloništa pojačane zaštite koja se klimatizuju.

U skloništima do 50 lica nalazi se, po pravilu, ventilacioni uređaj u prostoriji za boravak.

U skloništima preko 50 lica ventilacioni uređaj treba da se nalazi u posebnoj prostoriji.

Prostorije za uređaje — instalacije za provetranje u dvonamenskim objektima koji služe samo za mirnodopsku namenu ne moraju imati zaštitna svojstva skloništa i mogu se nalaziti izvan kompozicije koja se dvonamenski rešava.

Veličinu prostora za instalacije — uređaje za provetranje treba odrediti zavisno od vrste. Potrebne površine mogu se iskustveno proceniti:

- za skloništa dopunske i osnovne zaštite $0,04$ do $0,08 \text{ m}^2$ /lice
- za vrlo velika skloništa $0,06$ do $0,09 \text{ m}^2$ /lice

U skloništima dopunske i osnovne zaštite treba u sklopu prostorija za uređaje, prema Pravilniku, odrediti i prostorije:

- za ručni generator najmanje 1 m^2
- za razvodni ormar najmanje 1 m^2
- za rezervne filtre $0,5$ do 1 m^2

3.4.1.1. Prostorija ekspanzione komore

Ona ima funkciju da smanji propusni pritisak u sistemu ventilacije (iza protivudarnog ventila). Ekspanzionna komora javlja se iz otvora za dovođenje vazduha i ispred otvora za odvođenje istrošenog vazduha.

Kao ekspanzionna komora može se koristiti i vazdušni prostor peščanog prefiltra, prostorija za otpatke i sl.

3.4.2. Prostorija za prefiltre

U primeni su peščani prefiltri i mehanički prefiltri.

Veličina prostorije za peščani prefiltrar određuje se prema broju i rasporedu filtarskih jedinica.

Peščani prefiltri obrazuju se od normalnih jedinica po-

vršine osnove 100 X 100 cm ili 100 X 200 cm sa visinom peščane ispune zavisno od primenjenog granulata i to:

80 cm za frakciju ispuna ϕ 1 – 4 mm. Jedinica odgovara potrebi za 25 lica/čas.

120 cm za frakciju ispune ϕ 4 – 8 mm. Jedinica odgovara potrebi za 50 lica/čas.

Pri rešavanju prostorije prefiltra treba obratiti pažnju i na nužan prostor za obsluživanje.

Prostorija prefiltra treba da bude odvojena od prostorije za uređaje za provetravanje i drugih prostorija u kojima se boravi. Kod skloništa dopunske i osnovne zaštite Pravilnik zahteva radi zaštite od eventualne radijacije odvajanje prefiltra zidom od betona debljine 40 cm.

Prostorija peščanog prefiltra treba rešiti sa pristupom iz ustava pomoćnog izlaza ili iz hodnika pomoćnog izlaza.

U prvom slučaju ulaz se zatvara kapkom toplotnootpornim i hermetičkim sa smerom otvaranja u prostoriju prefiltra. U drugom slučaju kapkom otpornim na pritisak i hermetičkim sa smerom otvaranja prema hodniku. Po potrebi, zavisno od veličine, prostorije mogu imati vrata mesto kapka.

U vrlo velikim skloništim i skloništim posebne namene prostorije peščanog prefiltra mogu imati i druge položaje i sa drugim pristupom preko posebne unutrašnje ustave.

Veličina prostorije za mehaničke prefiltre, koji se obično sastoje iz vlaknaste ispune u metalnom kućištu, usvaja se u zavisnosti od primenjenog proizvoda.

3.4.3. Prostorije za hranu

Prostorije za zalihe hrane javljaju se obično samo u velikim skloništim iznad 200 lica i u vrlo velikim skloništim.

Veličina prostorija ili prostora može se odrediti na osnovu okvirnog normativa od 1,0 do 1,3 litara hrane po 1 licu na dan. Zalihe se određuju za 7 odnosno 14 dana.

3.4.4. Prostorije za smeštaj vode

Svako sklonište mora imati prostor ili prostoriju za zalihe vode bez obzira na eventualne druge izvore snabdevanja.

Kod malih i srednjih skloništa obično se ne predviđaju posebne prostorije za smeštaj vode već se koriste raspoloživi slobodni prostori.

Skloništa, i ako to Pravilnik ne određuje, trebalo bi u koliko postoje uslovi, da imaju i sopstveni izvor vode (bunar, kaptažu).

Kod skloništa osnovne zaštite površina osnove za smeštaj vode ne može biti manja od 0,025 m² po 1 licu.

3.4.5. Prostorija za podgrevanje hrane

Velika skloništa osnovne zaštite mogu imati i prostoriju za podgrevanje hrane (pomoćnu kuhinju) sa električnim

štednjakom ili rešoom. S obzirom da ova skloništa, po pravilu sem ručnog generatora, nemaju sopstveni izvor električne energije, takve prostorije javljaće se samo u ograničenom broju skloništa.

3.4.6. Prostorije za pružanje medicinske pomoći

Velika skloništa osnovne zaštite mogu imati i prostorije za pružanje medicinske pomoći.

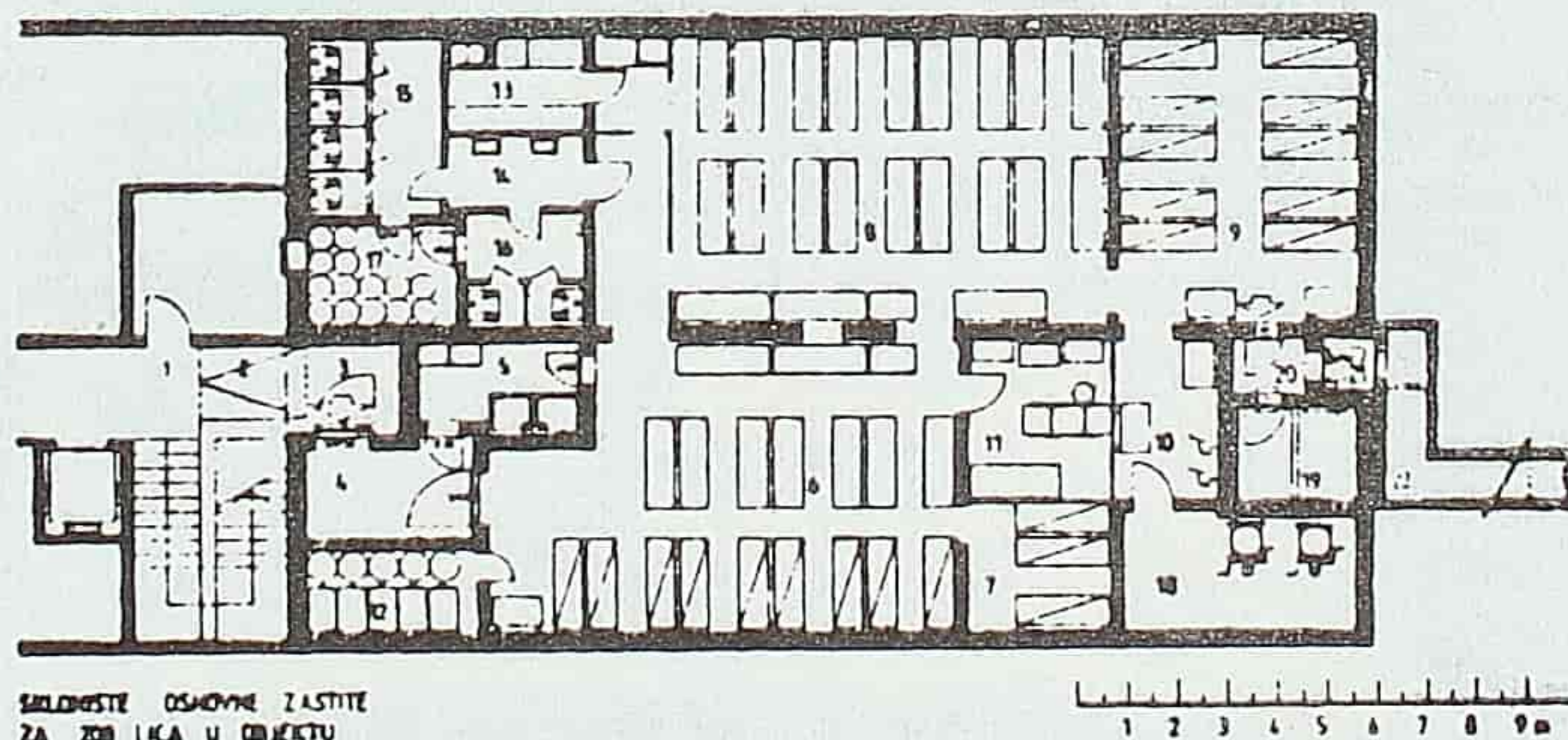
Kao orijentacioni normativ može se uzeti za ukazivanje medicinske pomoći i negu lica oko 0,04 m² po 1 licu ali ne manje od oko 5 m².

4. FUNKCIONALNO REŠENJE NEPOSREDNE OKOLINE SKLONIŠTA

Neposredna okolina skloništa jeste deo urbane sredine sa kojom čini celinu te se mora tako i rešavati. Funkcionalno rešenje neposredne okoline skloništa zahteva, dakle, njeno rešavanje ne samo iz neposrednog aspekta skloništa već i u sklopu šire sredine. Iz ove obsežne problematike koja prelazi okvire rada iznose se na ovom mestu samo neke podloge i razmišljanja za dalje produbijivanje materije i to:

– Neposrednu okolinu skloništa treba posmatrati i rešavati kao izvor opasnosti i sredstvo zaštite.

– Rešavanjem okolne sredine treba optimalno smanjiti povredljivost skloništa, pre svega, od ruševina, požara i drugih izvora opasnosti kao što su zapaljiva i eksplozivna sredstva, gasovodi, mreže vodovoda i kanala, kolektori itd.

Slika 7 – Sklonište osnovne zaštite za 200 lica – primer funkcionalnog rešenja (arh. S. Paljić),

1 – ulazni hodnik,	14 – umivaonici,
2 – rampa,	15 – ženska grupa nužnika,
3 – preprostor,	16 – muška grupa nužnika,
4 – ustava ulaza,	17 – otpaci,
5 – dekontaminacija,	18 – filtroventilacioni uređaji,
6 do 10 – boravak,	19 – peščani prefiltri,
11 – medicinska pomoć,	20 – ustava pomoćnog izlaza,
12 – voda,	21 – preprostor pomoćnog izlaza,
13 – pomoćna kuhinja,	22 – hodnik pomoćnog izlaza.

- Specifičnu količinu ruševina i specifično opterećenje požarom treba građevinskim i urbanističkim merama optimalno smanjiti.
- Rešenjem neposredne okoline treba obezbediti održavanje ulaza i pomoćnih izlaza skloništa u funkciji u slučaju razaranja urbane strukture koja okružuje sklonište.
- Rešenje neposredne okoline koje omogućava korišćenje što kraćih hodnika pomoćnih izlaza koji vode izvan zone ruševina u trajno slobodne površine.
- Način izgradnje blokova i uzajamni položaj zgrade oko skloništa treba da obezbede trajnu prohodnost do skloništa i iz skloništa do slobodnih površina.
- Poželjno je da neposrednu okolinu skloništa obrazuju u što većoj meri trajno slobodne površine međusobno povezane koje vode u slobodnu prirodu.

5. NEKA NAČELNA REŠAVANJA

S obzirom na brojnost načela iznose se mesto zaključka samo neka urbanistička i funkcionalna neposredno vezana za predmet rada.

- Osnovno načelo funkcionalnog rešavanja skloništa jeste da se ostvare optimalni uslovi preživljavanja prostornom organizacijom skloništa i da se ostvari optimalni

odnos između obima zaštite, efikasnosti i ulaganja.

- Sklonište se ne sme posmatrati izolovano izvan sredine u kojoj se nalazi. Ono može biti kompromitovano od sredine, posebno neposredne okoline, u kojoj se nalazi i ako je funkcionalno i konstruktivno rešenje korektno. To su pre svega rešenja neposredne okoline sa velikim količinama ruševina, velikim požarnim opterećenjima, zatvoreni blokovi sa unutrašnjim dvorištima, visoka spratnost zgrada itd.
- Izborom mikrolokacije skloništa prema neposrednoj okolini treba obezbediti funkcionalnost skloništa u vanrednim uslovima.
- Funkcionalno rešenje treba da obezbedi što povoljnije uslove boravljenja ljudi, smeštaja dobara ili obavljanja aktivnosti ispunjavajući zahteve bioloških i fizioloških potreba.
- Funkcionalnim rešenjem treba postići što povoljniji odnos veličine prostorija za boravak prema ostalim prostorijama.
- Treba ostvariti što veći stepen smanjenja neiskorišćenog prostora u odnosu na najmanji mogući prostor.
- Položaj sanitarnih prostorija treba da omogućava lak pristup i korišćenje prostorija bez ometanja lica u prostorijama za boravak.

IZVEŠTAJ O PLENARNOM ZASEDANJU GRUPE ZA STANDARDIZACIJU LAKO KVARLJIVIH PROIZVODA U OKVIRU EVROPSKE EKONOMSKE KOMISIJE

Dr Života Živković, dipl. ing.

Četrdeseti plenarni sastanak Komiteta za poljoprivredne probleme, grupa za standardizaciju lako kvarljivih proizvoda Ekonomske komisije za Evropu (ECE), održan je u Ženevi – Švajcarska u vremenu od 4. do 9. novembra 1984. godine. Komitet za poljoprivredne probleme ECE-a donosi standarde koji nose naziv UN/ECE a radi u okviru Ujedinjenih nacija. Posle prvog skupa predstavnika vlada, koji je održan 1970. godine, kada je, po prvi put, zaključeno da se uspostavi bolja saradnja međunarodnih organizacija koje se bave standardizacijom, održano je ukupno 8 sastanaka sve sa ciljem unapređenja ove saradnje vladinih kao i nevladinih organizacija za standardizaciju. Kao rezultat sporazuma, koji je postignut između vladinih predstavnika koji su odgovorni za politiku standardizacije, ECE će nastaviti sa radom kao centralni organ za politiku usaglašavanja standarda i kao telo za usklađivanje problema povezanih sa standardizacijom, atestiranjem i ispitivanjima. Na pomenutom, četrdesetom plenarnom sastanku, bilo je obuhvaćeno više grupa problema u vezi sa standardizacijom lako kvarljivih proizvoda kao i u vezi sa problemima koji su povezani sa očuvanjem tih proizvoda.

Jedan od prvih problema sa ovog zasedanja bio je predlog za reviziju Ženevskog protokola u vezi sa standardizacijom svežeg voća i povrća. U sklopu tog predloga pored nekoliko drugih detalja, bilo je i pitanje mesta primene UN/ECE standarda ili bliže problema mesta na kojem će se kontrolisati kvalitet robe prilikom preuzimanja iste u međunarodnom prometu. Izneto je da je bilo više predloga ali da je komisija eksperata istakla da je predlog Velike Britanije, kojim je bila predviđena mogućnost toga prijema robe na nekoliko mesta, prihvatljiv i kompromisan. Istaknuto je da sadašnji način prijema robe ne odgovara tržišnim uslovima ili tačnije potrošačima. Većina trgovačkih ugovora za pomenute proizvode zahteva kvalitet prema UN/ECE standardu u toku isporuke krajnjem potrošaču, znači tek po prispeću na mesto opredeljenja. Bez obzira što ovo nije mogla da odluči sama radna grupa na plenarnom sastanku, ona je trebalo da dostavi odgovarajućem telu koje bi izmenilo protokol a time i obavezala isporučioaca (izvoznika) da odgovara za kvalitet

robe sve do njene isporuke potrošaču. Mada se priznalo da se sve radi za potrošača, dosta argumenata su iznele zemlje izvoznici u vezi sa komercijalnim momentom. Ni zaključci koji su doneti u vezi sa iznetim problemima nisu bili prihvaćeni bez dužih komentara i dopuna u vidu kompromisnih formulacija. Zaključeno je da su neke delegacije bile za zadržavanje sadašnjeg Ženevskog protokola, prema kome se svežem voću i povrću ocenjuje kvalitet na mestu utovara. Te delegacije smatraju da izvoznici ne mogu prihvatiti odgovornost za kvalitet robe kada ista nije više pod njihovom kontrolom. S druge strane neke delegacije su smatrale da je potrebno menjati protokol o kvalitetu robe prilikom prijema odnosno odgovornosti za kvalitet voća i povrća, jer većina uvoznika želi da primi robu neizmenjenog kvaliteta u trenutku isporuke. Mnoge delegacije su smatrale da se o ovom pitanju mora još uvek razgovarati, odnosno da ovo pitanje treba dostaviti grupi eksperata na ponovno razmatranje. Konačni zaključak je da zainteresovane zemlje dostave pismeno svoje stavove do kraja decembra 1984. godine. Povezano sa ovim bilo je i pitanje koje je obrađivala posebna grupa eksperata a odnosilo se na probleme u očuvanju kvaliteta lako kvarljivih proizvoda i to ne samo voća i povrća već i svežeg mesa, jaja i dr. Nabačena je ideja o uvođenju „frigo karte“ koja bi poslužila da se transport u rashladnim uređajima odvija mnogo brže, čak da se priznaju ispitivanja obavljena pri utovaru ili bilo gde prema dogovoru. Ovo pitanje bilo je potencirano i od strane međunarodne organizacije potrošača. Na zasedanju je izneto kao „pitanja potrošača u vezi sa uticajem transporta na kvalitet lako kvarljivih proizvoda“. Potrošači smatraju da je neophodno uspostaviti jednu jedinstvenu kontrolu koja bi obuhvatila sve vrste provere kvaliteta odnosno pregleda robe koje obavljaju veterinarske, fitosanitarne, sanitarne i tržišne inspekcije. Oni takođe pominju frigokartu koja bi trebalo da bude neka garancija kvaliteta ili tačnije garancija da je taj pregled izvršen i da se posle toga otvaranje transportnog sredstva vrši samo u izuzetnim slučajevima. Ovo nije naišlo na neki veći prijem jer su mnogi delegati bili u nemogućnosti da iznesu stav svojih zemalja po tom pitanju. Zaključak je da tre-

ba učiniti ono što je prihvatljivo za sve zemlje a da je osnovni cilj unapređenje transporta a time i kvaliteta lako kvarljivih proizvoda.

Sledeće pitanje, koje je obuhvaćeno ovim plenarnim sastankom, bila je Revizija 19 standarda za sveže voće i povrće. Revizijom su obuhvaćena pojedina pitanja iz pomenutih standarda: u nekim je to ispravka nekih definicija, izmena onoga što je izazivalo sumnju ili stvaralo mogućnost da se dvojako tumači neka od konkretnih odredaba. Na primer u slučaju zelene salate i krastavaca bilo je potrebno da se izmeni izraz „salata dobijena u staklari“ ili „salata dobijena u zaštitnim prostorima“. Ovo je slobodniji prevod jer je direktno rečeno „grown under glass“ ili „under protection“. Bilo je i različitih izraza u pojedinim standardima iako opisuju isti postupak ili regulišu istu materiju. Zaključeno je da se sve ovo uskladi u svim standardima kojima se reguliše ista materija.

Radna grupa je na kraju prihvatila sve zatražene izmene i dopune ovih 19 (UN/ECE) standarda za sveže voće i povrće.

Pored ovih diskutovano je i o predlogu standarda za kineski kupus. Pažnja je posvećena činjenici da i ova vrsta povrća mora imati više klasa kvaliteta. Ugrađen je zahtev da se obezbedi ujednačenost i u odnosu na meru. Zatraženo je da se propiše i minimalna masa pojedine glavice kupusa i usvojeno je da to bude najmanje 300 grama.

Radna grupa ga je prihvatila kao predlog UN/ECE standard za kineski kupus koji treba da ide u dalju proceduru.

Pitanje da li sušeno povrće treba uvrstiti u lako kvarljive proizvode je nekako podelilo delegacije. Mada je većina delegacija bila za to da se sušeno povrće uključi u protokol i da se na njemu radi. Ostale delegacije nisu prihvatile taj predlog smatrajući da ono nije lako kvarljivo i da ne treba da bude u nadležnosti ovoga Komiteta. Ostalo je da grupa eksperata, koja je već razmatrala pitanje standardizacije sušenog povrća, još jednom razmotri ovo pitanje na svom sledećem sastanku koji će se verovatno održati u toku 1985. godine.

Mada sušeno voće ne treba razlikovati od sušenog povrća, posmatrano sa aspekta da li bi spadalo u grupu lako kvarljivih proizvoda, ovo pitanje je naišlo na veoma širok odziv članova pojedinih delegacija. Najzainteresovaniji su bili Turci, koji su veliki svetski proizvođači suvog grožđa i koji ga izvoze na mnoga svetska tržišta. Turska delegacija je bila protiv da se rade dva posebna standarda za kvalitet „groždice“ i „sultane“. Bez ikakvih dilema su izneli da je to sve „suvo grožđe“. Smatraju da sama veličina zrna grožđa ne može da bude jedini faktor kojim se opredeljuje kvalitet pa su nabrojali još sadržaj vlage, prisustvo stranih materija organskog pa čak i neorganskog porekla. Posebno su se založili da se ne vrši podela na: „prirodno na suncu sušeno suvo grožđe“ i „Sultana“ jer ni sultana koja je inače vrlo kvalitetna nije veštačko suvo grožđe.

Predloženo je da se umesto „raisins“ — „groždice“ koristi zajednički naziv za sve ove proizvode „suvo grožđe“. Izneto je i jedno mišljenje da postoji Codex-ov standard za „groždice“ pa da nije ni potrebno da se radi na još jednom odnosno UN/ECE predlogu standarda. Međutim, većina delegacija je bila za to da se uradi predlog standarda UN/ECE a da Codex-ov standard posluži kao osnova za njega. Delegacija Turske je prijavila svog stručnjaka koji bi izradio ovaj nacrt i dostavio ga Sekretarijatu koji bi ga poslao svim zemljama članicama kako bi iste mogle da se uključe u rad i daju svoj doprinos. Tek na bazi takvih podataka grupa eksperata u kojoj će biti i predstavnik Turske bi odlučila o daljem radu na suvom grožđu.

Sledeće pitanje kome je posvećena pažnja na ovom plenarnom sastanku radne grupe bila je standardizacija živinskog mesa. U materijalu koji je dobijen na samom sastanku, dato je obaveštenje da je grupa eksperata održala svoj sastanak u septembru 1984. godine. Podseća se da je radna grupa prihvatila predlog standarda za živinsko meso u novembru 1983. godine takođe na svom plenarnom sastanku. Sastanak grupe eksperata održan u septembru 1984. godine je obuhvatio pitanja koja su došla od nekih vlada kao neslaganje. Neslaganje je bilo samo u nekim elementima. Obaveštenje koje je dao sekretar grupe obuhvata pitanja diskutovana na nedavnom zasedanju Codexovog komiteta za proizvode od živinskog mesa a gde je bilo obuhvaćeno pitanje higijene u proizvodima od živinskog mesa, zatim neka pitanja u vezi sa proizvodnjom, čuvanjem i sastavom mehanički separiranog mesa koje je namenjeno daljoj preradi. Na kraju poslednje pitanje, koje je „Codex Alimentarius commission“, tretirala je ponovno razmatranje uzimanja uzoraka i postupak mikrobioloških ispitivanja mesa u hermetički zatvorenim konzervama.

Drugo pitanje iz ove oblasti koje je tretirano na ovom plenarnom zasedanju grupe bilo je potreba da se uradi jedna brošura sa tumačenjima koja bi bila gotova kao standard za živinsko meso a to znači već naredne godine. Zaduženi su stručnjaci iz nekoliko zemalja koji bi pripremili slike za ovu brošuru.

Od primedbi treba pomenuti zahtev da se uvedu u standarde za živinsko meso i termini „brojlerska guska“ i „mlada guska“. Daju se i neki parametri kvaliteta kao što je vidljivo mesno tkivo.

Od izmena treba pomenuti još i pokušaje da se nešto bolje definišu načini stavljanja u promet zaklane živine kao „spremno za pečenje“, „spremno za kuvanje“, „osnovni delovi“. Karakteristično je da se uvodi obaveza da prilikom pripremanja živine, za neku od istaknutih svrha, kosti moraju biti bez pojave vidljivih stranih materija kao i bez krvi.

Za nas je od interesa i to da se uvodi zahtev za ograničenje odstupanja u masi pojedinih trupova živine u istom većem pakovanju. Do sledeće godine pripremiće se novi

nacrt koji bi se izneo, verovatno zajedno sa pomenutom brošurom na usvajanje. Prethodno je postojao nacrt standarda za živinska mesa koji je privremeno usvojen sa važnošću do 1985. godine. Drugi nacrt iz iste oblasti, bio je nacrt standarda za proizvode od jaja. Na plenarnom zasedanju ove radne grupe izneto je mišljenje grupe eksperata, koja je razmatrala problem standardizacije proizvoda od jaja. Izneti su neka mišljenja koja su suprotna stavovima većine ali je kao i u prethodnom slučaju odlučeno da se za 1985. godinu pripreme za plenarni sastanak predlozi koji bi se još jednom razmotrili i eventualno bili usvojeni kao UN/ECE standardi.

Standardizacija goveđeg mesa bilo je naredno i jedno od veoma važnih pitanja koje je bilo istaknuto na ovom zasedanju. Već na prošlogodišnjem zasedanju postavilo se kao problem pa je odabrana i grupa stručnjaka koja će pripremiti materijal na osnovu kojeg bi se sagledala važnost a samim tim i potreba da se otpočne sa radom na donošenju UN/ECE standarda za goveđe meso. Materijal je stigao neposredno pred sastanak i podeljen je učesnicima zasedanja kao poseban dokument. Vremena nije bilo da se sva pitanja sagledaju i oformi neko definitivno mišljenje. Nije bilo moguće da se o problemu izjasne predstavnici u ime svojih vlada, ali je o njemu diskutovano sa ciljem upoznavanja delegata sa ovim problemom. Materijal je obuhvatio nekoliko poglavlja za koja su korišćeni podaci FAO organizacije. Da bi se sagledala važnost goveđeg mesa za trgovinu i razmenu, izloženi su podaci o trendu potrošnje ove vrste mesa iz kojih se vidi sledeće: Potrošnja goveđeg i telećeg mesa, uključujući i meso bivola je duplirana u toku poslednjih dvadesetak godina u zapadnim zemljama van zemalja zajedničkog tržišta, dok u zemljama zajedničkog tržišta povećanje iznosi prema istim FAO podacima oko 35 %. Maksimalna potrošnja dostignuta je u periodu sedamdesetih godina od kada se osetilo smanjenje za oko 5 %, uglavnom zbog smanjenja potrošnje u Velikoj Britaniji, Danskoj, Zapadnoj Nemačkoj. U nekim zemljama Zapadne Evrope je naprotiv bila očigledna tendencija povećanja potrošnje, (Italija, Irska, Grčka). Slična kretanja smo imali i u zemljama Južne Evrope — Portugalija i Španija. Potrošnja je u istom periodu stagnirala u Jugoslaviji a rasla i to značajno u Turskoj. Međutim, i pored ovih kretanja, koja se razlikuju od zemlje do zemlje, ukupna potrošnja u Evropi kao celini je u tom periodu bila veća nego u toku 1960. godine. U zemljama Istočne Evrope ovakav trend je vidljiv samo u Poljskoj, gde je zbog ozbiljnih problema u ishrani došlo do smanjenja proizvodnje goveđeg i telećeg mesa. Interesantan je podatak iznet za prosečnu potrošnju po stanovniku u Evropi kao celini. Očigledno je povećanje potrošnje goveđeg i telećeg mesa od oko 15,5 kg u 1960. godini, na skoro 23 kg 80-tih godina. Karakteristično je kretanje potrošnje koje ide od najniže količine od

10 kg po stanovniku u Turskoj do više od 30 kg u Francuskoj. Takođe je interesantan podatak da i zemlje, kao što je Švajcarska, Belgija-Luksemburg, sada i Italija, Čehoslovačka i SSSR spadaju u tradicionalno velike potrošače ovih vrsta mesa.

Potrošnja telećeg mesa je tradicionalno visoka u Francuskoj ali je neznatna u Velikoj Britaniji. Velika proizvodnja po stanovniku ne znači po pravilu i veliku potrošnju, što se može videti na primerima Danske i Zapadne Nemačke. Karakteristično je da se u Zapadnoj Nemačkoj povećala proizvodnja junećeg mesa ali i to da se velike količine interventno otkupljuju i lageruju kao rezerva ili izvoze u treće zemlje dok se potrošnja ove vrste mesa smanjuje. Ekonomika proizvodnje junećeg mesa u Zapadnoj Nemačkoj je potpuno izmenjena. Od tradicionalnog uvoznika u 1979. godini postala je 1981. godine značajna zemlja izvoznica kako mesa tako i proizvoda od junećeg i goveđeg mesa. Veruje se da su uzroci izmena u zaradama i konkurenciji jeftinijih vrsta mesa kao što je svinjsko a u manjoj meri i živinsko. Slični razlozi za smanjenje potrošnje goveđeg mesa u celinu su i u Velikoj Britaniji. Daje se još jedan podatak koji ukazuje da je povećanje potrošnje goveđeg i telećeg mesa bilo značajnije u zemljama gde je ispaša osnovni način gajenja goveda. Ovde se nabrajaju zemlje kao što je: Francuska, Švajcarska, a donekle i SSSR. U zemljama koje su gušće naseljene povećava se potrošnja svinjskog mesa.

Trend proizvodnje goveđeg i telećeg mesa takođe prema podacima FAO (uključeno je i meso bivola) u Evropi sa SSSR-om je povećan u toku poslednjih dvadeset godina za skoro 80 %. U toku 1979. godine dostignut je maksimum od 18 miliona tona. Karakteristično je da je skoro polovina od ove količine proizvedena u SSSR-u a većina je proizvedena u zemljama Evropske ekonomske zajednice i to Zapadna Nemačka, Francuska, Irska, Holandija a takođe i u Španiji i Jugoslaviji.

Jasno se vide određeni pravci kretanja u proizvodnji i potrošnji ovih vrsta mesa. Izražena je i želja da se nešto učini u vezi sa utvrđivanjem kvaliteta goveđeg i telećeg mesa. Odlučeno je da se pored ovog dokumenta uputi jedno pismo vladama pojedinih zemalja i zatraži mišljenje u vezi sa potrebom za donošenje UN/ECE standarda.

Vidi se da je materija koja je obrađivana u vezi sa standardizacijom lako kvarljivih poljoprivrednih proizvoda veoma široka. Vidi se i to da se posao oko standardizacije ovih proizvoda proširuje a i to da se pokušava usklađivanje rada ove organizacije sa drugim međunarodnim kako vladinim tako isto i nevladinim organizacijama.

Iz izlaganja se vidi da je najveći broj problema koji su izneti na četrdesetom plenarnom sastanku, posle određenih primedbi upućen na dalji rad grupama eksperata a da se očekuje da u 1985. godini neki prošlogodišnji nacrti postanu standardi UN/ECE.

U vezi sa ovim predviđen je i kalendar zasedanja grupa eksperata u toku 1985. godine. Planirano je ukupno 8 sastanaka grupa eksperata po pojedinim pitanjima. Svi sastanci će se održati u Ženevi. Predviđeno je i vreme za

četrdesetprvi plenarni sastanak radne grupe koja će razmotriti sva pitanja planirana za taj skup. Sastanak će se prema tom planu održati u periodu od 4. do 8. novembra 1985. godine u Ženevi.

OBJAVLJENI JUGOSLOVENSKI STANDARDI

Oznaka i godina	Naslov	Broj strana	Cena din.	„Sl. list SFRJ“
Grana B: Rudarstvo i prerada minerala, uglja i nafte				
Glavna grupa B.H.: Čvrsta mineralna goriva, nafta, bitumen, zemni gas i vosak i njihovi proizvodi				
JUS B.H8.012 1985	Nafta i naftni proizvodi. Preciznost metoda ispitivanja. Određivanje i primena	37	250.—	4/85
Grana G: Industrija kože, gume i plastičnih masa				
Glavna grupa: G.B.: Sirova i štavljena koža i krzna i njihovi proizvodi				
JUS G.B1.001 1985	Sirova koža. Opšte odredbe	5	86.—	4/85
JUS G.B1.006 1985	Sirova koža. Krupna koža. Tehnički uslovi	7	98.—	4/85
Glavna grupa G.S.: Ispitivanje kože, gume i plastičnih masa i njihovih proizvoda				
JUS G.S2.127 1985	Guma. Određivanje zateznih svojstava	8	110.—	2/85
JUS G.S2.138 1985	Guma. Određivanje otpornosti prema ozonu. Statičko ispitivanje	9	120.—	2/85
JUS G.S2.139 1985	Guma i plastične mase. Određivanje otpornosti prema ozonu gumiranih i plastificiranih tkanina. Statičko ispitivanje	3	70.—	2/85
Grana H: Hemijska industrija				
Glavna grupa H.B.: Bazna i elektrohemijaska industrija				
JUS H.B2.037 1985	Anhidrid maleinske kiseline, tehnički. Tehnički uslovi	4	78.—	4/85
JUS H.B8.401 1985	Anhidrid maleinske kiseline, tehnički. Određivanje sadržaja anhidrida maleinske kiseline. Volumetrijska metoda	3	70.—	4/85
JUS H.B8.402 1985	Anhidrid maleinske kiseline, tehnički. Određivanje boje istopljenog uzorka u jedinicama po Hazenu. Kolorimetrijska metoda	2	50.—	4/85
JUS H.B8.403 1985	Anhidrid maleinske kiseline, tehnički. Određivanje tačke kristalizacije	3	70.—	4/85
JUS H.B8.404 1985	Anhidrid maleinske kiseline, tehnički. Određivanje sadržaja slobodnih kiselina (kao maleinska kiselina). Potenciometrijska metoda	3	70.—	4/85
JUS H.B8.405 1985	Anhidrid maleinske kiseline, tehnički. Određivanje ostatka posle žarenja. Gravimetrijska metoda	2	50.—	4/85
JUS H.B8.406 1985	Anhidrid maleinske kiseline, tehnički. Određivanje sadržaja gvožđa. Fotometrijska metoda	4	78.—	4/85
JUS H.B8.420 1985	Anhidrid maleinske kiseline, tehnički. Određivanje sadržaja anhidrida maleinske kiseline. Potenciometrijska metoda	2	50.—	4/85

Oznaka i godina	Naslov	Broj strana	Cena din.	„Sl, list SFRJ“
JUS H.B8.421 1985	Anhidrid maleinske kiseline, tehnički. Određivanje sadržaja benzinske i O-toluenske kiseline i anhidrida citrakonske i ftalne kiseline. Metoda gasne hromatografije	3	70.–	4/85
JUS H.B8.422 1985	Anhidrid maleinske kiseline, tehnički. Određivanje stabilnosti, boje u jedinicama po Hazenu. Kolorimetrijska metoda	2	50.–	4/85
Glavna grupa H.G.: Industrija hemijski čistih elemenata i jedinjenja				
JUS H.G2.036 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-sulfat. Tehnički uslovi	4	78.–	1/85
JUS H.G2.054 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-hlorid. Tehnički uslovi	5	86.–	4/85
JUS H.G8.139 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-sulfat. Određivanje sadržaja amonijum-sulfata. Volumetrijska metoda	3	70.–	1/85
JUS H.G8.140 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-sulfat. Određivanje sadržaja materija nerastvorljivih u vodi. Gravimetrijska metoda	2	50.–	1/85
JUS H.G8.141 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-sulfat. Merenje pH-vrednosti. Potenciometrijska metoda	3	70.–	1/85
JUS H.G8.142 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-sulfat. Određivanje sadržaja hlorida. Turbidimetrijska metoda	3	70.–	1/85
JUS H.G8.143 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-sulfat. Određivanje sadržaja nitrata. Kolorimetrijska metoda	3	70.–	1/85
JUS H.G8.144 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-sulfat. Određivanje sadržaja fosfata. Spektrofotometrijska metoda	4	78.–	1/85
JUS H.G8.145 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-sulfat. Određivanje sadržaja olova, bakra, gvožđa, kadmijuma, cinka i kalcijuma. Metoda atomske apsorpcije	9	120.–	1/85
JUS H.G8.148 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-sulfat. Određivanje sadržaja arsena. Fotometrijska metoda	5	86.–	1/85
JUS H.G8.149 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-sulfat. Određivanje ostatka posle žarenja. Gravimetrijska metoda	2	50.–	1/85
JUS H.G8.150 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-sulfat. Određivanje sadržaja teških metala (kao Pb). Kolorimetrijska metoda	3	70.–	1/85
JUS H.G8.151 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-sulfat. Određivanje sadržaja gvožđa. Spektrofotometrijska metoda	4	78.–	1/85
JUS H.G8.192 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-hlorid. Određivanje sadržaja amonijum-hlorida. Volumetrijska metoda	2	50.–	4/85
JUS H.G8.193 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-hlorid. Određivanje sadržaja materija nerastvorljivih u vodi. Gravimetrijska metoda	2	50.–	4/85
JUS H.G8.194 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-hlorid. Merenje pH-vrednosti. Potenciometrijska metoda	2	50.–	4/85
JUS H.G8.195 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-hlorid. Određivanje sadržaja sulfata. Turbidimetrijska metoda	3	70.–	4/85
JUS H.G8.196 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-hlorid. Određivanje sadržaja nitrata. Kolorimetrijska metoda	3	70.–	4/85
JUS H.G8.197 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-hlorid. Određivanje sadržaja fosfata. Spektrofotometrijska metoda	4	78.–	4/85
JUS H.G8.198 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-hlorid. Određivanje sadržaja gvožđa. Kolorimetrijska metoda	3	70.–	4/85
JUS H.G8.199 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-hlorid. Određivanje sadržaja olova, bakra, nikla i cinka. Metoda atomske apsorpcije	5	86.–	4/85

Oznaka i godina	Naslov	Broj strana	Cena din.	„Sl. list SFRJ“
JUS H.G8.200 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-hlorid. Određivanje sadržaja kalcijuma i magnezijuma. Metoda atomske apsorpcije	4	78.—	4/85
JUS H.G8.201 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-hlorid. Određivanje sadržaja natrijuma i kalijuma. Metoda emisije spektrofotometrije sa plamenom	4	78.—	4/85
JUS H.G8.202 1985	Čiste hemikalije. Amonijum-hlorid. Određivanje ostatka posle žarenja. Gravimetrijska metoda	2	50.—	4/85
Glavna grupa H.P.: Pesticidi				
JUS H.P0.006 1985	Pesticidi. Herbicidi. Uobičajeni nazivi, hemijski naziv i sinonimi	112	430.—	4/85
Grana I: Informatika i obrada podataka				
Glavna grupa I.A.: Osnovni i opšti standardi za granu informatika i obrada podataka				
JUS L.A0.012 1985	Obrada informacija. Aritmetičke i logičke operacije. Termini i definicije	39	250.—	4/85
JUS L.A0.013 1985	Obrada informacija. Tehnička oprema. Termini i definicije (Izabrani termini)	16	192.—	4/85
JUS L.A0.015 1985	Obrada informacija. Predstavljanje podataka. Termini i definicije	24	200.—	4/85
Grana L: Industrija mernih i drugih aparata i precizne mehanike				
Glavna grupa L.F.: Aparati za merenje temperature i druga toplotna merenja				
JUS L.F2.001 1985	Merenje i upravljanje u industrijskim procesima. Termoparovi. Tolerancije vrednosti EMS izražene u °C	2	50.—	1/85
JUS L.F2.005 1985	Merenje temperature. Tabele za termoparove. Termopar R: PLATINA—13% RODIJUM/PLATINA	10	132.—	1/85
JUS L.F2.006 1985	Merenje temperature. Tabele za termoparove. Termopar S: PLATINA—10% RODIJUM/PLATINA	10	132.—	1/85
JUS L.F2.007 1985	Merenje temperature. Tabele za termoparove. Termopar B: PLATINA—30% RODIJUM/PLATINA—6% RODIJUM	8	110.—	1/85
JUS L.F2.008 1985	Merenje temperature. Tabele za termoparove. Termopar J: GVOŽĐE/BAKAR-NIKL	6	94.—	1/85
JUS L.F2.009 1985	Merenje temperature. Tabele za termoparove. Termopar T: BAKAR/BAKAR-NIKL	5	86.—	1/85
JUS L.F2.010 1985	Merenje temperature. Tabele za termoparove. Termopar E: NIKL-HROM/BAKAR-NIKL	8	110.—	1/85
JUS L.F2.011 1985	Merenje temperature. Tabele za termoparove. Termopar K: NIKL-HROM/NIKL-ALUMINIJUM	8	110.—	1/85
Grana M: Mašingradnja i metalska industrija				
Glavna grupa M.B.: Vijci, zakovice i ostali elementi za spajanje				
JUS M.B0.056 1985	Cevni navoji za spoj bez zaptivnog naleganja. Mere, tolerancija i označavanje	3	70.—	4/85
JUS M.B0.057 1985	Cevni navoji za spoj bez zaptivnog naleganja. Mere, dozvoljena odstupanje i označavanje	4	78.—	4/85

Oznaka i godina	Naslov	Broj strana	Cena din.	„Sl. list SFRJ“
JUS M.B6.702 1985	Navojni priključci sa usečenim prstenom za cevi. Pravi uvrtni priključak. Oblik i mere	3	70.—	4/85
JUS M.B6.703 1985	Navojni priključci sa usečenim prstenom za cevi. Cevna spojka. Oblik i mere	3	70.—	4/85
JUS M.B6.704 1985	Navojni priključci sa usečenim prstenom za cevi. Pravi pregradni priključak. Oblik i mere	3	70.—	4/85
JUS M.B6.706 1985	Navojni priključci sa usečenim prstenom za cevi. Kolenasti pregradni priključak. Oblik i mere	3	70.—	4/85
JUS M.B6.716 1985	Navojni priključci sa usečenim prstenom za cevi. Usečni prsten. Oblik i mere	2	50.—	4/85
JUS M.B6.717 1985	Navojni priključci sa usečenim prstenom za cevi. Pravi pregradni nastavak. Oblik i mere	2	50.—	4/85
JUS M.B6.720 1985	Navojni priključci sa usečenim prstenom za cevi. Uvrtni nastavak. Oblik i mere	2	50.—	4/85
JUS M.B6.721 1985	Navojni priključci sa usečenim prstenom za cevi. Spojni nastavak. Oblik i mere	2	50.—	4/85
JUS M.B6.722 1985	Navojni priključci sa usečenim prstenom za cevi. Pregradno koleno. Oblik i mere	2	50.—	4/85
JUS M.B6.908 1985	Navojni priključci za kočnice sa zbijenim vazduhom. Priključak za crevo i cev. Oblik i mere	2	50.—	4/85
JUS M.B6.909 1985	Navojni priključci za kočnice sa zbijenim vazduhom. Loptasti priključak za crevo. Oblik i mere	2	50.—	4/85
JUS M.B6.915 1985	Navojni priključci za kočnice sa zbijenim vazduhom. Produžno redukciono koleno. Oblik i mere	2	50.—	4/85
JUS M.B6.918 1985	Navojni priključci za kočnice sa zbijenim vazduhom. Produžena redukciona T-račva. Oblik i mere	2	50.—	4/85
JUS M.B6.919 1985	Navojni priključci za kočnice sa zbijenim vazduhom. Duža T-račva. Oblik i mere	2	50.—	4/85
JUS M.B6.924 1985	Navojni priključci za kočnice sa zbijenim vazduhom. Uvrtno koleno. Oblik i mere	2	50.—	4/85
JUS M.B6.925 1985	Navojni priključci za kočnice sa zbijenim vazduhom. Nastavak za crevo i cev. Oblik i mere	2	50.—	4/85
JUS M.B6.926 1985	Navojni priključci za kočnice sa zbijenim vazduhom. Loptasti nastavak za crevo. Oblik i mere	2	50.—	4/85
JUS M.B6.931 1985	Navojni priključci za kočnice sa zbijenim vazduhom. Pritisni prsten. Oblik i mere	2	50.—	4/85
JUS M.B6.949 1985	Navojni priključci za kočnice sa zbijenim vazduhom. Čahura za priključke čeonog sistema. Oblik i mere	2	50.—	4/85
Glavna grupa M.C.: Elementi mašina i postrojenja, izuzev elemenata za spajanje				
JUS M.C3.506 1985	Kotrljajni ležaji. Označavanje	24	200.—	4/85
Grana N: Elektrotehnika				
Glavna grupa N.A.: Osnovni i opšti standardi iz elektronike				
JUS N.A5.772 1985	Osnovna ispitivanja uticaja okoline. Postupak Qc: Ispitivanje zaptivenosti kućišta prema puštanju gasa	4	78.—	4/85
JUS N.A5.773 1985	Osnovna ispitivanja uticaja okoline. Postupak Qd: Ispitivanje zaptivenosti kućišta prema isticanju tečnosti	2	50.—	4/85

Oznaka i godina	Naslov	Broj strana	Cena din.	„Sl. list SFRJ“
JUS N.A5.787 1985	Osnovna ispitivanja uticaja okoline. Postupak Uc: Ispitivanje mehaničke izdržljivosti priključaka pri uvijanju	3	70.—	4/85
JUS N.A5.788 1985	Osnovna ispitivanja uticaja okoline. Postupak Ud: Ispitivanje mehaničke izdržljivosti priključaka i pribora za pričvršćenje na delovanje obrtnog momenta	2	50.—	4/85
JUS N.A5.864 1985	Osnovna ispitivanja uticaja okoline. Postupak Qk: Ispitivanje zaptivosti ispitnim gasom. Metoda ispitivanja masenim spektrometrom	7	98.—	4/85
JUS N.A5.865 1985	Osnovna ispitivanja uticaja okoline. Postupak Ql: Ispitivanje zaptivosti u posudi za pritisak (bombi)	3	70.—	4/85
Glavna grupa N.C.: Električni provodnici				
JUS N.C1.301 1985	Tvrdo vučena aluminijumska okrugla žica za elektrotehničke svrhe	5	86.—	1/85
JUS N.C1.400 1985	AlMgSiE – žica za nadzemne vodove i kablove, poluproizvod	5	86.—	1/85
JUS N.C1.401 1985	Tvrdo vučena AlMgSiE okrugla žica za elektrotehničke svrhe	5	86.—	1/85
JUS N.C1.501 1985	Tvrdo vučena AlMgSiE okrugla žica za elektrotehničke svrhe	5	86.—	1/85
JUS N.C1.601 1985	Okruglo vučena čelična žica obložena aluminijumom (ČEAL) za elektrotehničke svrhe	7	98.—	1/85
JUS N.C5.090 1985	Regulacioni ventili. Kapacitet protoka. Jednačine za dimenzionisanje regulacionih ventila nestišljivih fluida u uslovima ugradnje	7	98.—	4/85
JUS N.C5.091 1985	Regulacioni ventili. Kapacitet protoka. Jednačine za dimenzionisanje regulacionih ventila stišljivih fluida u uslovima ugradnje	12	154.—	4/85
JUS N.C8.050 1985	Optički kablovi za telekomunikacije. Mere optičkih vlakana	1	31.—	1/85
Glavna grupa N.H.: Transformatori, prigušnice i usmerači				
JUS N.H1.011 1985	Energetski transformatori. Opšti tehnički uslovi	18	200.—	4/85
JUS N.H1.012 1985	Energetski transformatori. Povišenje temperature	10	132.—	4/85
JUS N.H1.013 1985	Energetski transformatori. Stupnjevi izolacije i dielektrična ispitivanja	23	200.—	4/85
JUS N.H1.014 1985	Energetski transformatori. Izvodi i sprege	12	154.—	4/85
JUS N.H1.015 1985	Energetski transformatori. Izdržljivost pri kratkom spoju	9	120.—	4/85
JUS N.H1.016 1985	Energetski transformatori. Opterećivanje uljnih transformatora	42	300.—	4/85
JUS N.H1.017 1985	Merenje nivoa buke transformatora i prigušnica	15	188.—	4/85
Glavna grupa N.M.: Elektrotehnički proizvodi za potrebe domaćinstva, zanatstva i poljoprivrede				
JUS N.M6.001 1985	Prenosni alati sa elektromotorima. Zahtevi za sigurnost. Opšti tehnički uslovi i ispitivanja	43	300.—	4/85

Oznaka i godina	Naslov	Broj strana	Cena din.	„Sl. list SFRJ“
JUS N.M6.030 1985	Prenosni alati sa elektromotorima. Izvijači i udarni izvijači. Dopunski tehnički uslovi i ispitivanja	2	50.—	4/85
JUS N.M6.045 1985	Prenosni alati sa elektromotorima. Trakaste brusilice. Dopunski tehnički uslovi i ispitivanja	2	50.—	4/85
JUS N.M6.065 1985	Prenosni alati sa elektromotorima. Pervibratori. Dopunski tehnički uslovi i ispitivanja	3	70.—	4/85
JUS N.M6.090 1985	Prenosni alati sa elektromotorima. Makaze za lim. Dopunski tehnički uslovi i ispitivanja	1	31.—	4/85
Glavna grupa N.N.: Elektronika i telekomunikacije				
JUS N.N6.220 1985	Radio-komunikacije. Uređaji koji se koriste u mobilnim službama. Predajnici za vrste emisija A3E, F3E ili G3E. Metode merenja	22	200.—	4/85
JUS N.N6.221 1985	Radio-komunikacije. Uređaji koji se koriste u mobilnim službama. Predajnici za vrste emisija A3E, F3E ili G3E. Metode merenja. Karakteristike mernih uređaja	3	70.—	4/85
JUS N.N6.222 1985	Radio-komunikacije. Uređaji koji se koriste u mobilnim službama. Predajnici za vrste emisija A3E, F3E ili G3E. Metode merenja. Smer-nice za izvođenje poligona za merenje zračenja (30 m)	3	70.—	4/85
JUS N.N6.223 1985	Radio-komunikacije. Uređaji koji se koriste u mobilnim službama. Uređaji za vrste emisija A3E, F3E ili G3E. Metode merenja. Ekvivalentna mreža za mrežu napajanja	3	70.—	4/85
JUS N.N6.224 1985	Radio-komunikacije. Uređaji koji se koriste u mobilnim službama. Uređaji za vrste emisija A3E, F3E ili G3E. Metode merenja. Merno mesto za merenje zračenja iznad 100 MHz (3 m)	4	78.—	4/85
JUS N.N6.230 1985	Radio-komunikacije. Uređaji koji se koriste u mobilnim službama. Prijemnici za vrste emisija A3E, F3E ili G3E. Metode merenja	24	200.—	4/85
JUS N.N6.231 1985	Radio-komunikacije. Uređaji koji se koriste u mobilnim službama. Prijemnici za vrste emisija A3E, F3E ili G3E. Metode merenja. Mreže za kombinovanje	4	78.—	4/85
JUS N.N6.232 1985	Radio-komunikacije. Uređaji koji se koriste u mobilnim službama. Prijemnici za vrste emisija A3E, F3E ili G3E. Metode merenja. Karakteristike mernih uređaja	1	31.—	4/85
JUS N.N6.233 1985	Radio-komunikacije. Uređaji koji se koriste u mobilnim službama. Prijemnici za vrste emisija A3E, F3E ili G3E. Metode merenja. Impul-sni šum, karakteristike ispitnih uređaja i baždarenje	2	50.—	4/85
JUS N.N6.234 1985	Radio-komunikacije. Uređaji koji se koriste u mobilnim službama. Prijemnici za vrste emisija A3E, F3E ili G3E. Metode merenja. Inter-modulacioni odzivi	2	50.—	4/85
JUS N.N6.236 1985	Radio-komunikacije. Uređaji koji se koriste u mobilnim službama. Prijemnici. Metode merenja. Poligon za ispitivanje zračenja (30 m)	4	78.—	4/85
JUS N.N6.250 1985	Radio-komunikacije. Uređaji koji se koriste u mobilnim službama. Prijemnici za vrste emisija R3E, H3E ili J3E. Metode merenja	21	200.—	4/85
Glavna grupa N.R.: Sastavni delovi za elektroniku i telekomunikacije				
JUS N.R1.470 1985	Poluprovodničke komponente. Referentne metode merenja. Opšti uslovi	3	70.—	4/85
JUS N.R1.471 1985	Bipolarni tranzistori. Referentne metode merenja	10	132.—	4/85

Oznaka i godina	Naslov	Broj strana	Cena din.	„Sl. list SFRJ“
Grana U: Građevinarstvo				
Glavna grupa U.A.: Osnovni i opšti standardi za granu građevinarstva				
JUS U.A0.014 1985	Arhitektonsko-građevinski crteži. Prikazivanje rušenja i rekonstrukcije	3	70.—	1/85
JUS U.A9.006 1985	Modularna koordinacija. Odnos između proizvodnih i modularnih mera građevinskih pregabrikata	4	78.—	1/85
JUS U.A9.009 1985	Visokogradnja. Modularna koordinacija. Niz preferencijskih multimodularnih veličina za horizontalne dimenzije	3	70.—	1/85
JUS U.A9.010 1985	Visokogradnja. Modularna koordinacija. Multimoduli za horizontalne koordinirane dimenzije	1	31.—	1/85
JUS U.A9.011 1985	Visokogradnja. Modularna koordinacija. Sub-modularni priraštaji	1	31.—	1/85
JUS U.A9.012 1985	Tolerancije za građenje. Određivanje širine spojnica u odnosu na veličine tolerancija	5	86.—	1/85
JUS U.A9.015 1985	Modularna koordinacija. Pomoćne modularne mreže	5	86.—	1/85
JUS U.A9.033 1985	Visokogradnja. Stepeništa. Veličine stepeništa u objektima	4	78.—	1/85
Glavna grupa U.E.: Radovi u građevinarstvu				
JUS U.E7.140 1985	Spojevi sa vijcima visoke klase čvrstoće kod nosećih čeličnih konstrukcija. Tehnički uslovi	25	250.—	5/85
Glavna grupa U.M.: Izvedeni građevinski materijal				
JUS U.M8.300 1985	Merenje kapilarnog upijanja vode i utvrđivanje koeficijenta kapilarnog upijanja vode građevinskih materijala	4	78.—	1/85

O obaveznosti primene i datumu stupanja standarda na snagu videti navedene „Službene listove SFRJ“.

organizacije udruženog rada ovlašćene za atestiranje i homologaciju

KUMULATIVNA LISTA ORGANIZACIJA UDRUŽENOG RADA KOJE SU OVLAŠĆENE ZA ATESTIRANJE PROIZVODA I HOMOLOGACIJU

VUNA

"Službeni list SFRJ", broj 36/79:

1. OOUR „TEKSTILNI INSTITUT“, Beograd, Vojislava Ilića br. 88, u sastavu Radne organizacije „CENTRO-TEXTIL-TEXTIL“ Export-Import, sa neograničenom solidarnom odgovornošću osnovnih organizacija udruženog rada, Beograd, Knez Mihajlova br. 1-3;
2. Radna organizacija "VUNARSKI INSTITUT VUNIL", sa potpunom odgovornošću, Leskovac, Pušmanova 19;
3. Osnovna organizacija udruženog rada RAZVOJNO ISTRAŽIVAČKI CENTAR VISOKO, sa potpunom odgovornošću, u sastavu Radne organizacije Tekstilna industrija "VITEKS", Visoko, sa solidarnom odgovornošću.

— . —

PAMUK

"Službeni list SFRJ", broj 36/79.

1. OOUR „TEKSTILNI INSTITUT“, Beograd, Vojislava Ilića br. 88, u sastavu Radne organizacije „CENTRO-TEXTIL-TEXTIL“ Export-Import, sa neograničenom solidarnom odgovornošću osnovnih organizacija udruženog rada, Beograd, Knez Mihajlova br. 1-3;
2. Radna organizacija ZAVOD ZA ISPITIVANJE KVALITETE ROBE, Zagreb, Gajeva 17/III, sa potpunom odgovornošću;
3. Osnovna organizacija udruženog rada TEKSTILNI ZAVOD ZA NAUČNA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJ, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, u sastavu Radne organizacije Tekstilna industrija "PRINTEKS" iz Prizrena;
4. "JUGOINSPEKT-RIJEKA", Radna organizacija za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe, sa potpunom odgovornošću, Rijeka, Đure Đakovića 17/b;
5. Radna organizacija — INSTITUT ZA ZEMLJODELSTVO, sa potpunom odgovornošću, Strumica, Goce Delčeva br. 27;

6. Osnovna organizacija udruženog rada RAZISKAVE, Maribor, Kraljevića Marka 21, u sastavu Radne organizacije Tekstilni institut, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Maribor;

"Službeni list SFRJ", broj 46/79:

7. Radna organizacija za ugovornu kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u domaćem i međunarodnom prometu "JUGOKONTROLA", Rijeka, Fiorello la Guardia 13/IV, sa potpunom odgovornošću;
8. Radna organizacija za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe "JUGOINSPEKT" — LJUBLJANA, Ljubljana, Jakšičeva 1/II, sa potpunom odgovornošću;
9. Radna organizacija "VUNARSKI INSTITUT VUNIL", sa potpunom odgovornošću, Leskovac, Pušmanova 19.

PLOČE IVERICE ZA OPŠTU UPOTREBU I GRAĐEVINARSTVO

"Službeni list SFRJ", broj 40/79:

1. Radna organizacija INSTITUT ZA DRVO, Zagreb, ulica 8. maja 82/I;
2. OOUR INSTITUT ZA MATERIALE, Ljubljana, Dimičeva 12, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću u sastavu Radne organizacije Zavod za reziskavo materijala in konstrukcij, Ljubljana, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Ljubljana, Dimičeva 12.
3. OOUR CENTAR ZA DRVO, UGLJOVODONIČNE IZOLACIJE I SINTETIČKE PROIZVODE, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, Beograd, Bulevar Vojvode Mišića 43, u sastavu Radne organizacije Institut za ispitivanje materijala SR Srbije, sa solidarnom odgovornošću, Beograd, Bulevar Vojvode Mišića 43;
4. Osnovna organizacija udruženog rada "ŠUMA-PROJEKT" — Institut za istraživanje, razvoj i projektovanje, Sarajevo, Maršala Tita 64, sa potpunom odgovornošću u sastavu Radne organizacije za istraživanje,

razvoj, projektovanje i inženjering "ŠIPAD IRC", sa ograničenom solidarnom odgovornošću, Sarajevo, Omladinsko šetalište br. 12;

5. TOZD za lesarstvo, sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću, Ljubljana, Večna pot 30, u sastavu visokoškolske radne organizacije Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Ljubljana, Večna pot 30;

"Službeni list SFRJ", broj 14/80:

6. Osnovna organizacija udruženog rada INSTITUT ZA PRERADU DRVETA, Beograd, Kneza Višeslava br. 1, sa neograničenom solidarnom odgovornošću u sastavu Radne organizacije Šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Beograd, Kneza Višeslava br. 1;

7. Radna organizacija CENTAR ZA RAZVOJ DRVNE INDUSTRIJE, sa potpunom odgovornošću, Zagreb, 8. maja 82.

"Službeni list SFRJ", broj 38/81:

8. Radna organizacija ŠUMARSKI FAKULTET, sa potpunom odgovornošću, Skoplje, Bulevar Jugoslavije b.b..

PROIZVODI KOJI PROUZROKUJU RADIO-FREKVENCIJSKE SMETNJE

"Službeni list SFRJ", broj 46/79:

1. Osnovna organizacija udruženog rada FABRIKA TELEVIZIJSKIH PRIJEMNIKA, RADIO-AKUSTIČNIH UREĐAJA I ELEMENATA, sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću, Niš, Bulevar Veljka Vlahovića b.b., u sastavu Radne organizacije "EI-TV ELEKTRONIKA", sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Niš;

2. Radna organizacija "ISKRA—INSTITUT ZA KAKOVOST IN METROLOGIJO", sa potpunom odgovornošću, Ljubljana, Tržaška 2;

3. Osnovna organizacija udruženog rada ELEKTROTEHNIČKI INSTITUT, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, Zagreb, Baštijanova b.b., u sastavu Radne organizacije "RADE KONČAR—razvoj proizvoda i proizvodnje", sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Zagreb;

4. Osnovna organizacija udruženog rada INSTITUT ZA ELEKTRONIKU, TELEKOMUNIKACIJE I AUTOMATIZACIJU, Zagreb, Božidarevićeva br. 13, sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću, u sastavu Radne organizacije "RIZ—elektronika, telekomunikacije, automatizacija", Zagreb, Božidarevićeva 13;

"Službeni list SFRJ", broj 11/80:

5. RADNA ORGANIZACIJA ZA ISPTIVANJE KVALITETE ROBE, Zagreb, Gajeva 17/II, s potpunom odgovornošću;

6. Radna organizacija "ENERGOINVEST—Istraživačko razvojni centar za elektroenergetiku", Sarajevo-Lukavica, sa potpunom odgovornošću.

ELEKTRIČNI APARATI ZA DOMAĆINSTVO

"Službeni list SFRJ", broj 3/80:

1. Radna organizacija "ISKRA—Institut za kakovost i metrologiju", Ljubljana, Tržaška cesta 2, sa potpunom odgovornošću — za sve proizvode iz Naredbe o obaveznom atestiranju električnih aparata za domaćinstvo, osim za električnu čebad, i jastuke u pogledu njihove trajnosti;

2. Osnovna organizacija udruženog rada ELEKTROTEHNIČKI INSTITUT, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, Zagreb, Baštijanova b.b., u sastavu Radne organizacije "RADE KONČAR — Razvoj proizvoda i proizvodnje", sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Zagreb, za sve proizvode iz Naredbe o obaveznom atestiranju električnih aparata za domaćinstvo, osim za električnu čebad i jastuke u pogledu njihove trajnosti;

3. Radna organizacija FAKULTETA ZA ELEKTROTEHNIČKU, Ljubljana, Tržaška 25, sa potpunom odgovornošću za sve proizvode iz Naredbe o obaveznom atestiranju električnih aparata za domaćinstvo, osim za mikrotalasne pećnice, aparate za negu kože i kose ultravioletnim zracima i infracrvenim zracima i saune;

4. Radna organizacija "ENERGOINVEST—Istraživačko razvojni centar za elektroenergetiku", Sarajevo-Lukavica, sa potpunom odgovornošću — za sledeće proizvode iz Naredbe o obaveznom atestiranju električnih aparata za domaćinstvo: aparate za grejanje tečnosti, električne pegle, ploče za podgrejavanje, električne grejalice, usisivače, aparate za negu kose i kože, električne mlino-ve za kafu, električne pumpe, zagnjurenene grejače vode, kuhinjske mašine, ventilatore, protočne grejače vode, aparate za prženje, električna lemila i dečje igračke napajane iz električne mreže;

"Službeni list SFRJ", broj 26/81:

5. Radna organizacija GORENJE—RAZISKAVE IN RAZVOJ, Velenje, Celjska cesta, sa potpunom odgovornošću za sledeće proizvode iz Naredbe o obaveznom atestiranju električnih aparata za domaćinstvo: frižidere, bojlere, mašine za pranje rublja, mašine za pranje sudova, centrifuge, aparate za negu kose i kože, električne mlino-ve za kafu, električne štednjake, sušare za rublje, mašine za sušenje rublja, kuhinjske mašine, ventilatore, protočne grejače vode i kuhinjske nape.

6. „Osnovna organizacija udruženog rada za ispitivanje kvaliteta „KVALITET“ sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću, u sastavu El Radna organizacija „Elektronika“, široke potrošnje „El – TV Elektronika“, sa neograničenom odgovornošću, Niš, Bulevar Veljka Vlahovića 80–82 – za sve proizvode iz Naredbe o obaveznom atestiranju električnih aparata za domaćinstvo, osim za električnu ćebad i jastuke u pogledu njihove trajnosti;“.

PROTIVEKSPLOZIONO ZAŠTIČENI ELEKTRIČNI UREĐAJI KOJI SU NAMENJENI ZA UPOTREBU U PROSTORIMA UGROŽENIM OD EKSPLOZIVNIH SMEŠA

„Službeni list SFRJ“, 46/82

U smislu Naredbe o obaveznom atestiranju (homologaciji) protiveksploziono zaštićenih električnih uređaja koji su namenjeni za upotrebu u prostorima ugroženim od eksplozivnih smeša („Službeni list SFRJ“, br. 25/81), ovlašćena je sledeća organizacija udruženog rada za ispitivanje navedenih uređaja, i to:

1) Osnovna organizacija udruženog rada Elektrotehnički institut, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, u sastavu Radne organizacije „Rade Končar“ – Razvoj proizvoda i proizvodnje, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, Zagreb, Baštijanova bb.

JUTA

„Službeni list SFRJ“, broj 19/80

Za atestiranje jute u smislu Naredbe o obaveznom atestiranju jute ovlašćene su sledeće organizacije udruženog rada, i to:

1) Radna organizacija – ZAVOD ZA ISPITIVANJE KVALITETA ROBE – Zagreb, Gajeva 17/II, sa potpunom odgovornošću

2) Radna organizacija za ugovornu kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u domaćem i međunarodnom prometu „JUGOKONTROLA“ – Rijeka, Florello la Guardia 13/IV, sa potpunom odgovornošću.

— . —

CEMENT

„Službeni list SFRJ“, broj 67/80:

1. Osnovna organizacija udruženog rada INSTITUT ZA MATERIJALE, Ljubljana, Dimičeva 12, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću u sastavu Radne organizacije Zavod za reziskavo materijala in konstrukcij, Ljubljana, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Ljubljana, Dimičeva 12 za sve vrste cementa iz Naredbe o obaveznom atestiranju cementa;

2. Osnovna organizacija udruženog rada „CENTAR ZA BETON I HEMIJU“ Beograd, Bulevar Vojvode Mišića 43, sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću u sastavu Radne organizacije INSTITUT ZA ISPITIVANJE MATERIJALA SR SRBIJE, Beograd, Bulevar Vojvode Mišića 43, sa neograničenom solidarnom odgovornošću za sve vrste cementa iz Naredbe o obaveznom atestiranju cementa;

3. Osnovna organizacija udruženog rada FAKULTET GRAĐEVINSKIH ZNANOSTI u Zagrebu, Zagreb, Janka Rakuše 1, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, u sastavu Radne organizacije GRAĐEVINSKI INSTITUT, Zagreb, Janka Rakuše 1, sa neograničenom solidarnom odgovornošću – za sve vrste cementa iz Naredbe o obaveznom atestiranju cementa;

4. Osnovna organizacija udruženog rada „KEMIJA, NAFTA I GRAĐEVINSKI MATERIJALI“, Zagreb, Preradovićeva 31a, sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću u sastavu Radne organizacije „JUGOINSPEKT ZAGREB“ – kontrola kvalitete i kvantitete, Zagreb, Preradovićeva 31a, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću – za cimente iz uvoza;

„Službeni list SFRJ“, broj 14/81:

5. Osnovna organizacija udruženog rada FAKULTET GRAĐEVINSKIH ZNANOSTI U SPLITU, Split, Veselina Masleše b.b., sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću u sastavu Radne organizacije GRAĐEVINSKI INSTITUT ZAGREB, Janka Rakuše 1, sa neograničenom solidarnom odgovornošću – za sve vrste cementa iz Naredbe o obaveznom atestiranju cementa;

6. Radna organizacija „INSTITUT ZA ISPITIVANJE MATERIJALA BANJA LUKA“, Banja Luka, Juraja Križanića b.b., sa potpunom odgovornošću – za sve vrste cementa iz Naredbe o obaveznom atestiranju cementa;

7. Radna organizacija „ZAVOD ZA ISPITIVANJE MATERIJALI SKOPJE“, sa potpunom odgovornošću, Skoplje, Rade Končara br. 16 – za sve vrste cementa iz Naredbe o obaveznom atestiranju cementa.

— . —

PREFABRIKOVANI ELEMENTI OD ČELIJASTOG BETONA

„Službeni list SFRJ“, br. 61/81:

1. Osnovna organizacija udruženog rada FAKULTET GRAĐEVINSKIH ZNANOSTI u Zagrebu, Zagreb, Janka Rakuše 1, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću u sastavu Radne organizacije GRAĐEVINSKI INSTITUT Zagreb, Janka Rakuše 1, sa neograničenom solidarnom odgovornošću;

2. Osnovna organizacija udruženog rada INSTITUT ZA MATERIALE, Ljubljana, Dimičeva 12, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću u sastavu Radne organizacije ZAVOD ZA RAZISKAVO MATERIALA IN KONSTRUKCIJ, Ljubljana, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Ljubljana, Dimičeva 12;

3. Osnovna organizacija udruženog rada CENTAR ZA BETON I HEMIJU, Beograd, Bulevar Vojvode Mišića 43, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću u sastavu Radne organizacije INSTITUT ZA ISPITIVANJE MATERIJALA SR SRBIJE, Beograd, Bulevar Vojvode Mišića 43, sa neograničenom solidarnom odgovornošću i

4. Radna organizacija INSTITUT ZA ISPITIVANJE MATERIJALA, Banja Luka, Banja Luka, Juraja Križanića b.b., sa potpunom odgovornošću.

UŽAD ZA IZVOZNA POSTROJENJA U RUDARSTVU

„Službeni list SFRJ“, broj 27/80 i 67/80:

1. Radna organizacija RUDARSKI INSTITUT, Ljubljana Aškerčeva 20 sa potpunom odgovornošću;

2. Osnovna organizacija udruženog rada INSTITUT ZA RUDARSTVO, GEOTEHNIKU I NAFTU, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, Zagreb, Pierottijeva 6, u sastavu Radne organizacije RUDARŠKO-GEOLOŠKO-NAFTNOG FAKULTETA, Zagreb, Pierottijeva 6, sa neograničenom solidarnom odgovornošću;

3. Osnovna organizacija udruženog rada CENTAR ZA METALE, sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću, Beograd, Bulevar Vojvode Mišića 43, u sastavu Radne organizacije INSTITUT ZA ISPITIVANJE MATERIJALA SR SRBIJE, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Beograd, Bulevar Vojvode Mišića 43.

ŠLEMOVI ZA ZAŠTITU U INDUSTRIJI

U smislu Naredbe o obaveznom atestiranju šlemova za zaštitu u industriji („Službeni list SFRJ“, br. 4/82 i 43/82) ovlašćena je sledeća organizacija udruženog rada, i to:

1) Osnovna organizacija udruženog rada Institut za građevinsku fiziku i sanacije, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, Ljubljana, Dimičeva 12, u sastavu Radne organizacije Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Ljubljana, Dimičeva 12“.

POKRETNE GASNE PEĆI ZA GREJANJE BEZ PRIKLJUČAKA NA DIMNJAK

Za atestiranje pokretnih gasnih peći za grejanje bez priključka na dimnjak, u smislu Naredbe o obaveznom atestiranju pokretnih gasnih peći za grejanje bez priključka na dimnjak („Službeni list SFRJ“, br. 1/82), ovlašćene su sledeće organizacije udruženog rada, i to:

- 1) Osnovna organizacija udruženog rada Elektrotehnički institut, sa suspidijarnom odgovornošću, u sastavu Radne organizacije „Rade Končar – Razvoj proizvoda i proizvodnje“, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Zagreb, Baštijanova bb;
- 2) Radna organizacija Fakultet za strojništvo sa potpunom odgovornošću, Ljubljana, Murnikova br. 2.

ČELIČNE BOCE ZA PROPAN-BUTAN GAS SA VENTILOM

„Službeni list SFRJ“, br. 53/83

Radna organizacija ZAVOD ZA ZAVARIVANJE, sa potpunom odgovornošću, Beograd, Grčića Milenka 67

HOMOLOGACIJA

Obavezna homologacija delova i opreme motornih vozila u SFRJ, na bazi Zakona o standardizaciji, zasniva se na sprovođenju Pravilnika Evropske ekonomske komisije – OUN iz sastava Sporazuma o usvajanju jednoobraznih uslova za homologaciju i recipročnom priznavanju homologacija za opremu i delove motornih vozila, potpisanog u Ženevi 20. marta 1958. godine i ratifikovanog 31. oktobra 1961. godine („Službeni list FNRJ“, br. 5/62). U SFRJ važeći pravilnici su do danas prihvatani na tri načina: ratifikacijom, objavljivanjem u „Službenom listu SFRJ“ – kao prilog naredbi o obaveznoj homologaciji i u posebnom izdanju Saveznog zavoda za standardizaciju na bazi naredbe o obaveznoj homologaciji, objavljenoj u „Službenom listu SFRJ“.

Usvojeni ECE pravilnici u SFRJ, sa datumima stupanja na snagu u ECE i SFRJ, sa brojevima „Službenog lista SFRJ“ i nazivima ovlašćenih laboratorija dati su u sledećem pregledu:

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije VELIKIH SVETALA (FAROVA) MOTORNIH VOZILA KOJA EMITUJU ASIMETRIČNI SVETLOSNI SNOP ZA MIMOILAŽENJE ILI SVETLOSNI SNOP ZA VOŽNJU, ILI OBA SVETLOSNA SNOVA (ECE R.1)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne sporazume 2/69

– Radna organizacija „Saturnus“, TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije ELEKTRIČNIH SIJALICA SA UŽARENIM VLAKNOM ZA VELIKA SVETLA (FA-ROVE) KOJA EMITUJU ASIMETRIČNI SVETLOSNI SNOP ZA MIMOILAŽENJE ILI SVETLOSNI SNOP ZA VOŽNJU, ILI OBA SVETLOSNA SNOPI (ECE R.2)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne sporazume 2/69

– Radna organizacija „Saturnus“, TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije REFLEKSIONIH UREĐAJA (KATADIPTERA) ZA MOTORNIA VOZILA (ECE R. 3)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne sporazume 2/69

– Radna organizacija „Saturnus“, TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije UREĐAJA ZA OSVETLJAVANJE ZADNJIH REGISTARSKIH TABLICA NA M.V. (IZUZIMAJUĆI MOTOCIKLE) I NA NJIHOVIM PRIKOLICAMA (ECE R. 4)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne sporove 2/69

– Radna organizacija „Saturnus“, TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije VELIKIH ZAPTIVENIH SVETALA (SB) NA MOTORNIM VOZILIMA KOJA EMITUJU ASIMETRIČNI EVROPSKI SVETLOSNI SNOP ZA MIMOILAŽENJE ILI SVETLOSNI SNOP ZA VOŽNJU ILI OBA SVETLOSNA SNOPI (ECE R.5)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne sporazume, 2/69

– Radna organizacija „Saturnus“, TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije POKAZIVAČA PRAVCA ZA MOTORNIA VOZILA (IZUZIMAJUĆI MOTOCIKLE) I NJIHOVE PRIKOLICE (ECE R.6)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne sporazume 2/69

– Radna organizacija „Saturnus“, TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije PREDNJIH SVETALA ZA OZNAČAVANJE VOZILA, ZADNJIH SVETALA ZA OZNAČAVANJE VOZILA I STOP SVETLA MOTORNIA VOZILA (IZUZIMAJUĆI MOTOCIKLE) I NJIHOVE PRIKOLICE (ECE R.7)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne sporazume, 2/69

– Radna organizacija „Saturnus“, TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije PREDNJIH SVETALA ZA PUT ZA MOTORNIA VOZILA KOJA EMITUJU OBORENI ASIMETRIČNI SVETLOSNI SNOP ZA PUT ILI VELIKI SVETLOSNI SNOP ZA PUT I KOJA SU OPREMLJENA HALOGENIM SIJALICAMA (H1, H2 ILI H3 SIJALICE) KAO I ZA HOMOLOGACIJU SAMIH SIJALICA (ECE R. 8)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne sporazume, 2/69

– Radna organizacija „Saturnus“, TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije VOZILA U POGLEDU BUKE SA NAJVIŠE TRI TOČKA (ECE R. 9)

„Službeni list SFRJ“, 16/72

– Institut za motore i vozila – Beograd – Vinča

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije VOZILA U POGLEDU OTKLANJANJA RADIO SMETNJI (ECE R. 10)

„Službeni list SFRJ“, 16/72

– Iskra – Institut za kakovost in metrologijo, Ljubljana

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije VOZILA U POGLEDU BRAVA I ŠARKI NA VRATIMA (ECE R. 11)

„Službeni list SFRJ“, 46/83

– Zavodi „Crvena zastava“ – OOUR „Zastava Razvoj“ – Kragujevac

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije VOZILA SA BENZINSKIM MOTORIMA (OTTO) U POGLEDU EMISIJE ZAGAĐUJUĆIH ELEMENATA IZDUVNIH GASOVA (ECE R. 15)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne sporazume

– Tomos – TOZD Institut za razvoj in raziskavo, Koper
Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije SIGURNOSNIH POJASEVA ZA ODRASLE PUTNIKE NA MOTORNIM VOZILIMA (ECE R. 16)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne sporazume, 47/74

– Zavodi Crvena zastava – OOUR „Zastava razvoj“ – Kragujevac

Homologacije se ne obavljaju za sada.

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije VOZILA U POGLEDU OTPORNOSTI SEDIŠTA I NJIHOVIH PRIČVRŠĆIVAČA (ECE R. 17)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne sporazume, 47/74

– Zavodi Crvena zastava – OOUR „Zastava Razvoj“ – Kragujevac –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije SVETALA ZAMAGLU I VOZILA (ECE R. 19)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne sporazume, 14/75

– RO „Saturnus“ TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana
Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije VELIKIH SVETALA (FAROVA) MOTORNIH VOZILA KOJA EMITUJU ASIMETRIČNI SVETLOSNI SNOP ZA MIMOILAŽENJE ILI SVETLOSNI SNOP ZA VOŽNJU ILI OBA SVETLOSNA SNOPA, A OPREMLJENI SU HALOGENIM SIJALICAMA (H₄ SIJALICE), KAO I ZA HOMOLOGACIJU SAMIH SIJALICA (ECE R. 20)

„Službeni list SFRJ“, 14/75

– RO „Saturnus“, TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije SVETALA ZA VOŽNJU UNAZAD ZA MOTORNA VOZILA I NJIHOVE PRIKOLICE (ECE R. 23)

„Službeni list SFRJ“, 23/83

– RO „Saturnus“, TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije NASLONA ZA GLAVU NA SEDIŠTIMA MOTORNIH VOZILA (ECE R.25)

„Službeni list SFRJ“, 1/84

– Zavodi Crvena zastava – OOUR „Zastava razvoj“ – KRAGUJEVAC

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije PNEUMATIKA ZA MOTORNA VOZILA I NJIHOVE PRIKOLICE (ECE R. 30)

„Službeni list SFRJ“, 43/83 i

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne sporazume, 5/83

– SOUR „Tigar“ – Pirot, Radna organizacija za proizvodnju spoljnih autoguma „Spoljna autoguma“ –

– „Sava“ – Kranj, industrija gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije VOZILA U POGLEDU RASPOREDA NOŽNIH KOMANDI (ECE R. 35)

„Službeni list SFRJ“ 1/84

– Zavodi „Crvena zastava“ – OOUR „Zastava Razvoj“ – Kragujevac

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije ZADNJIH SVETALA ZA MAGLU MOTORNIH I PRIKLJUČNIH VOZILA (ECE R. 38)

„Službeni list SFRJ“ 23/83

– RO „Saturnus“, TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije motornih vozila sa najmanje 4 točka u pogledu buke (ECE R.51)

„Službeni list SFRJ“, 48/84

– RO INSTITUT ZA NUKLEARNE NAUKE „BORIS KIDRIČ“, OOUR „Institut za motore i vozila“ – VINČA

aktivnost u oblasti standardizacije

MEĐUNARODNA STANDARDIZACIJA

PRIMLJENA DOKUMENTACIJA

Ovaj pregled sadrži predloge međunarodnih standarda, usvojene međunarodne standarde i drugu važnu dokumentaciju koje je Savezni zavod za standardizaciju primio od Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO), Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC), i Saveta za uzajamnu ekonomsku pomoć (SEV).

Preporučuje se zainteresovanima da koriste ovu dokumentaciju u prostorijama Saveznog zavoda za standardizaciju, ili putem izrade kopija, a po posebnom traženju, uz obavezu plaćanja troškova reprodukcije

DOKUMENTACIJA ISO

Objavljeni predlozi međunarodnih standarda u periodu od 18. oktobra do 6. decembra 1984. godine

- ISO/TC 4 – Kotrljajni ležaji
- ISO/DIS 8443 Kotrljajni ležaji sa spoljnim prstenom sa ogrlicom. Dimenzije ogrlice."
- ISO/TC 6 – Papir, karton i celulozna pulpa
- ISO/DIS 186 „Papir i karton. Uzimanje uzoraka za određivanje prosečnog kvaliteta“.
- ISO/DIS 8226/1 Papir i karton. Merenje hidroekspanzije. Deo 1: Hidroekspanzivnost prema maksimalnoj relativnoj vlažnosti od 68 %.
- ISO/TC 8 – Brodogradnja i pomorske konstrukcije
- ISO/DIS 5797/1 „Brodogradnja i pomorske konstrukcije. Prozori za konstrukcije otporne na vatru. Specifikacije. Deo 1: Prozori otporni na požar klase „B“
- ISO/DIS 6043 „Brodogradnja. Sklop oka i viljuške izloženi naprezanju na istezanje. Glavne dimenzije.
- ISO/DIS 7255.2 „Brodogradnja. Sredstva za aktivnu kontrolu brodova. Rečnik“.
- ISO/DIS 8277 „Brodogradnja. Prenos informacija o cevovodima“.
- ISO/TC 17 – Čelik
- ISO/DIS 4943 „Čelik i liveno gvožđe. Određivanje

sadržaja bakra. Atomska apsorpcijska spektrometrijska metoda“.

- ISO/TC 20 – Aeronautika i kosmonautika
- ISO/DIS 7938 „Aeronautika. Elementi mehaničkih sistema. Kotrljajni ležaji za remenice, za komandnu užad. Dimenzije opterećenja“.
- ISO/DIS 7939 „Aeronautika. Elementi mehaničkih sistema. Nemetalne remenice sa kotrljajnim ležajevima za komandnu užad. Dimenzije i opterećenja“.
- ISO/DIS 7940 „Aeronautika. Elementi mehaničkih sistema. Nemetalne remenice sa kotrljajnim ležajevima za komandnu užad. Tehničke specifikacije“.
- ISO/TC 22 – Drumska vozila
- ISO/DIS 4093 „Drumska vozila. Injekcione pumpe. Cevovodi visokog pritiska za ispitivanje“.
- ISO/DIS 7629 „Drumska vozila. Obloge kočnice. Pločice za disk kočnice. Merenje grešaka površine i materijala posle ispitivanja“.
- ISO/DIS 7649 „Drumska vozila. Trgovačka vozila. Ploča spojnice za motore sa unutrašnjim sagorevanjem“.
- ISO/DIS 8607 „Drumska vozila. Trgovačka vozila. Prirubnice za menjačku kutiju sa ukrštenim zubima, tip T“.
- ISO/DIS 8719 „Drumska vozila. Trgovačka vozila i autobusi. Prirubnica sa četiri rupe za vazdušni kompresor pogonjen klipom“.

- ISO/TC 23** – **Traktori i mašine za poljoprivredu**
- ISO/DIS 3767/1 „Dopuna 1.
Traktori i mašine za poljoprivredu i šumarstvo, motorna oprama za travnjake i vrtove. Simboli za komande vozila i ostale pokazivače. Deo 1: Zajednički simboli”.
- ISO/DIS 3767/2 „Dopuna 1.
Traktori i mašine za poljoprivredu i šumarstvo, motorna oprama za travnjake i vrtove. Simboli za komande vozila i ostale pokazivače. Deo 2: Simboli za poljoprivredne traktore i mašine”.
- ISO/TC 28** – **Nafta i proizvodi od nafte**
- ISO/DIS 7537 „Proizvodi od nafte. Određivanje broja ukupne kiselosti”.
- ISO/DIS 8216/1 „Proizvodi od nafte. Goriva (Klasa F). Klasifikacija. Deo 1: Kategorije pomorskih goriva”.
- ISO/DIS 8217 „Proizvodi od nafte. Goriva. (Klasa F). Pomorska goriva. Specifikacije”.
- ISO/DIS 8222 „Sistemi merenja nafte. Kalibracija. Temperaturske korekcije za upotrebu sa referentnim mernim sistemima”.
- ISO/TC 29** – **Sitan alat**
- ISO/DIS 8404 „Elementi za vađenje modela iz kalupa. Dimenzije”.
- ISO/DIS 8405 „Cevni ektori sa cilindričnom glavom. Osnovne serije za opšte svrhe”.
- ISO/TC 34** – **Poljoprivredno-prehrambeni proizvodi**
- ISO/DIS 729.2 „Seme uljarica. Određivanje kiselosti ulja”.
- ISO/DIS 5499.2 „Veštačko oplodivanje životinja. Zamrznuto seme bikova za rasplodavanje”.
- ISO/DIS 6557/1 „Voće, povrće i prerađeni proizvodi. Određivanje sadržaja cinka. Deo 1: Polarografska metoda”.
- ISO/DIS 6547.2 „Seme celera. Specifikacije”.
- ISO/DIS 6636/1.2 „Voće, povrće i prerađeni proizvodi. Određivanje askorbinske kiseline. Deo 1: Spektrometrijska metoda molekularne fluorescencije za određivanje askorbinske kiseline i dihidroaskorbinske kiseline Referentna metoda”.
- ISO/DIS 6754 „Majčina dušica. Specifikacije”.
- ISO/DIS 7305 „Pšenično brašno i griz od tvrde pšenice. Određivanje kiselosti masti”.
- ISO/DIS 8070 „Mleko u prahu. Određivanje sadržaja natrijuma, i kalijuma
Emisiona spektrofotometrijska metoda sa plamenom”.
- ISO/DIS 8202 „Životinjske i biljne masti i ulja. Određivanje eruciske kiseline”.
- ISO/TC 42** – **Fotografija**
- ISO/DIS 1012 „Fotografija. Filmovi u listovima, za opštu upotrebu. Dimenzije, kvalitet ambalaže i etiketiranje”.
- ISO/TC 43** – **Akustika**
- ISO/DIS 389 Dopuna 2
„Akustika. Standardna nulta tačka za kalibraciju audiometra za čisti ton”.
- ISO/TC 45** – **Guma i proizvodi od gume**
- ISO/DIS 1637 „Sirova guma i lateks. Određivanje sadržaja gvožđa. Fotometrijska metoda sa 1,10 fenantrolinom”.
- ISO/DIS 2286 „Tkanine obložene gumom ili plastičnim masama. Određivanje karakteristika namotaja”.
- ISO/DIS 4646 „Tkanine obložene gumom ili plastičnim masama. Ispitivanje udarom na niskoj temperaturi”.
- ISO/DIS 5795/3 „Ingredienti za mešavine za gumu. Deo 3: Specifikacija”.
- ISO/TC 47** – **Hemija**
- ISO/DIS 7101 „Fosforna kiselina visoke čistoće. Određivanje sadržaja mangana. Spektrofotometrijska metoda”.
- ISO/DIS 7157 „Vodonikperoksid, tehnički. Određivanje sadržaja vodonikperoksida. Titrimetrijska metoda”.
- ISO/DIS 7158 „Vodonikperoksid, tehnički. Određivanje hlorida i sulfata. Turbidimetrijska metoda”.
- ISO/DIS 7159 „Vodonikperoksid, tehnički. Određivanje prividne kiselosti. Titrimetrijska metoda”.
- ISO/DIS 7160 „Vodonikperoksid, tehnički. Određivanje prividnog pH. Potenciometrijska metoda”.
- ISO/DIS 7161 „Vodonikperoksid, tehnički. Odre-

	đivanje brzine razlaganja posle 16 h na 960C".	ISO/DIS 7850	„Kruće plastične mase sa ćelijama. Određivanje puzanja usled pritiska".
ISO/DIS 8173	„Laki olefini, tehnički. Određivanje kiseonika u gasnoj fazi. Elektrohemijaska metoda sa tečnim ili želatizovanim elektrolitom".	ISO/DIS 8244	„Plastične mase. Fenolne smole. Definicije za klasifikaciju".
ISO/DIS 8174	„Etilen i propilen, tehnički. Određivanje acetona, acetonitrila, propan-2-ol-a i metanola. Metoda gasne hromatografije".	ISO/DIS 8295	„Plastične mase. Film i listovi. Određivanje koeficijenta trenja".
ISO/DIS 8175	„Propilen, tehnički. Određivanje oligomera. Metoda gasne hromatografije".	ISO/DIS 8296	„Plastične mase. Film i listovi. Određivanje napona vlaženja".
ISO/DIS 8176	„Butadien, tehnički. Određivanje raspoloživog tert-butil-katehola/TBS [(4-1,1-dimetiletil)-1,2 benzen-diol]. Metoda sa tečnom hromatografijom visoke performanse".	ISO/TC 65	– Rude mangana i koncentrat
ISO/TC 54	– Etarska ulja	ISO/DIS 7953	„Rude mangana i koncentrat. Određivanje sadržaja kalcijuma i magnezijuma. Atomska apsorpciona spektrofotometrijska metoda sa plamenom"
ISO/DIS 8433	„Etarsko ulje ruže. Određivanje sadržaja citronelola, nerola i geraniola. Metoda gasne hromatografije".	ISO/TC 69	– Primena statističkih metoda
ISO/TC 59	– Građevinske konstrukcije	ISO/DIS 8595	„Interpretacija statističkih podataka. Procenjivanje srednje vrednosti".
ISO/DIS 7307	„Građevinske konstrukcije. Dimenzionalna koordinacija pregrada napravljenih od komponenata".	ISO/TC 70	– Motori sa unutrašnjim sagorevanjem
ISO/TC 61	– Plastične mase	ISO/DIS 4548/6	„Metode ispitivanja uljnih filtera za motore sa unutrašnjim sagorevanjem. Deo 6: Ispitivanje pucanja pod statičkim pritiskom".
ISO/DIS 306	„Plastične mase. Termoplastični materijali. Određivanje temperature omekšavanja po Vikatu".	ISO/TC 72	– Tekstilne mašine i pomoćni uređaji
ISO/DIS 472	Dopuna 7	ISO/DIS 5249.2	„Tekstilne mašine i pomoćni pribor. Valjci vođica mašina za bojenje i obradu. Glavne dimenzije".
ISO/DIS 1043	„Plastične mase. Rečnik".	ISO/DIS 8117	„Tekstilne mašine. Mašine za štrikanje. Nominalni prečnici kružnih mašina".
ISO/DIS 3342	„Plastične mase. Simboli i kodovi. Deo 1: Simboli za osnovne polimere i njihove modifikacije i za plastifizere".	ISO/TC 77	– Proizvodi od vlaknima ojačanog cementa
ISO/DIS 3342	„Staklena vlakna. Asure. Određivanje prekidne sile i prekidnog izduženja".	ISO/DIS 2785	„Uputstvo za izbor azbestcementnih cevi koje su izložene spoljašnjim opterećenjima sa ili bez unutrašnjeg pritiska".
IOS/DIS 4586	Dopuna 1	ISO/TC 83	– Sportska i rekreaciona oprema
	„Plastične mase. Dekorativni lamirani listovi bazirani na termoaktivnim smolama. Deo 1: Tehnički uslovi	ISO/DIS 7796	„Skije. Geometrija. Uslovi merenja".
	Dopuna 1: Zahtevi u odnosu na otpornost prema grebanju i u odnosu na kontrolu kvaliteta".	ISO/TC 87	– Pluta
ISO/DIS 7823/1	„Plastične mase. Tipovi, dimenzije i karakteristike. Deo 1: Poli (metilmetakrilat) liveni listovi".	ISO/DIS 2569	„Zapušači od plute. Opšte karakteristike".
		ISO/TC 91	– Površinski aktivna sredstva
		ISO/DIS 8214	„Površinski aktivna sredstva. Praškovi za pranje. Određivanje neor-

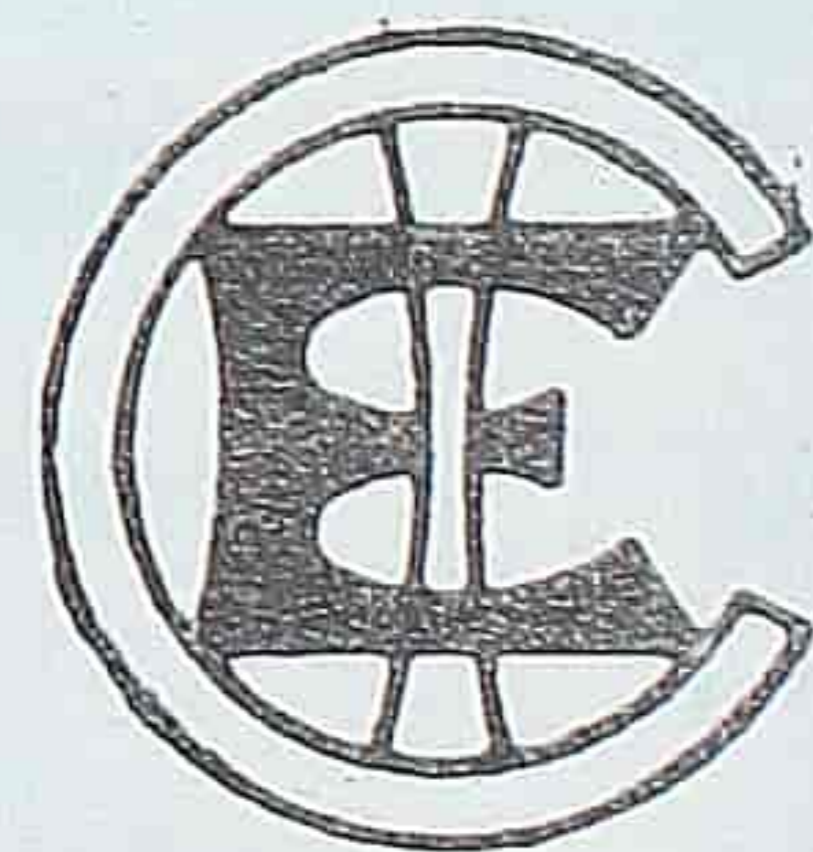

	ganskih sulfata. Gravimetrijska metoda".	ISO/DIS 8215	„Površinski aktivna sredstva. Praškovi za pranje. Određivanje sadržaja silicijuma. Gravimetrijska metoda".	ISO/DIS 2873	„Ambalaža. Napunjena transportna ambalaža. Ispitivanje pod malim pritiskom".
		ISO/TC 106	– Materijali i proizvodi za zubarstvo	ISO/DIS 2874	„Ambalaža. Napunjena transportna ambalaža. Ispitivanje slaganja pomoću mašine za ispitivanje sabijanjem".
		ISO/DIS 8325	„Zubarski rotacioni instrumenti".	ISO/DIS 2875	„Ambalaža. Napunjena transportna ambalaža. Ispitivanje otpornosti na raspršivanje vode".
		ISO/TC 107	– Metalne i druge neorganske prevlake	ISO/DIS 2876	„Ambalaža. Napunjena transportna ambalaža. Ispitivanje kotrljanjem".
		ISO/DIS 2179	„Elektrolitičke prevlake kalaj-niklovih legura. Specifikacije i metode ispitivanja".	ISO/TC 127	– Mašine za zemljane radove
		ISO/DIS 3882	„Metalne i druge neorganske prevlake. Pregled metoda merenja debljine".	ISO/DIS 3471/1	„Mašine za zemljane radove. Konstrukcije zaštite od prevrtanja. Laboratorijska ispitivanja i zahtevi u odnosu na performanse. Deo 1: Grejderi, traktori, skreperi i damperi".
		ISO/DIS 4536.2	„Metalne i neorganske prevlake na metalnim osnovama. Ispitivanje".	ISO/DIS 3471/2	„Mašine za zemljane radove. Konstrukcije zaštite od prevrtanja. Laboratorijska ispitivanja i zahtevi u odnosu na performanse. Deo 2: Damperi sa krutom šasijom".
		ISO/TC 108	– Mehanički udari i vibracije		
		ISO/DIS 7962	„Vibracije i udari. Mehanička prenosivost ljudskog tela".	ISO/TC 129	– Rude aluminijuma
		ISO/TC 112	– Tehnologija vakuuma	ISO/DIS 8556	„Rude aluminijuma. Određivanje fosfora. Spektrofotometrijska metoda sa molibdenskim plavim".
		ISO/DIS 3669.2	„Vakuumska tehnologija. Prirubnice. Dimenzije".	ISO/DIS 8557	„Rude aluminijuma. Određivanje higroskopske vlage u analitičkim uzorcima. Gravimetrijska metoda".
		ISO/TC 118	– Kompresori, pneumatski alati i mašine	ISO/DIS 8558	„Rude aluminijuma. Priprema uzoraka za sušenje prethodno sušenih".
		ISO/DIS 1217	„Zapreminski kompresori. Ispitivanja pri prijemu".	ISO/TC 131	– Hidraulične i pneumatske transmisije
		ISO/TC 122	– Ambalaža	ISO/DIS 4407	„Hidraulične transmisije. Tečnosti. Određivanje kontaminacije čvrstim česticama. Metoda brojanja sa mikroskopom pod transmitovanom svetlošću".
		ISO/DIS 2233	„Ambalaža. Napunjena transportna ambalaža. Uslovi za ispitivanje".	ISO/DIS 4408	„Hidraulične transmisije. Tečnosti. Određivanje kontaminacije čvrstim česticama. Metoda brojanja sa mikroskopom pod incidentnom svetlošću".
		ISO/DIS 2234	„Ambalaža. Napunjena transportna ambalaža. Ispitivanje slaganja koristeći statičko opterećenje".	ISO/DIS 7241/1	„Hidraulične transmisije. Brze rastavive spojnice. Deo 1: Specifikacije i dimenzije".
		ISO/DIS 2244	„Ambalaža. Napunjena transportna ambalaža. Ispitivanje na horizontalni udar (ispitivanje sa horizontalnom ili nagnutom ravni; ispitivanje sa klatnom)".	ISO/DIS 7744	„Hidraulične transmisije. Filtri. Specifikacije zahteva".
		ISO/DIS 2247	„Ambalaža. Napunjena transportna ambalaža. Ispitivanje na vibracije (fiksirana niska frekvencija)".	ISO/DIS 7790	„Hidraulične transmisije. Razvodni
		ISO/DIS 2248	„Ambalaža. Napunjena transportna ambalaža. Ispitivanje na vertikalni udar slobodnim padom".		
		ISO/DIS 2872	„Ambalaža. Napunjena transportna ambalaža. Ispitivanje sabijanjem".		

- ci sa četiri otvora. Veličina 03 i 05. Dimenzije ugradnje".
- ISO/TC 138** – Plastične cevi, fitinzi i ventili za transport fluida
- ISO/DIS 727.2** „Fitinzi od neklasificiranog polivinilhlorida (u PVC), hlorisani polivinilhlord (PVC-C) i akrilnitril (butadien) stiren (ABC) sa ravnim naglavcima za cevi pod pritiskom. Dimenzije naglavaka. Metrička serija".
- ISO/DIS 580** „Presovani fitinzi od neplastificiranog polivinilhlorida (PVC) za cevi pod pritiskom. Ispitivanje u vrućoj peći".
- ISO/TC 153** – Ventili za opštu upotrebu
- ISO/DIS 7121** „Loptaste čelične slavine sa prirubnicama".
- ISO/TC 159** – Ergonomija
- ISO/DIS 7731** „Signali opasnosti na radnim mestima. Signali opasnosti za dvorane".
- ISO/TC 164** – Mehanička ispitivanja metala
- ISO/DIS 7500/1** „Metalni materijali. Provera mašina za statičko uniaksijalno ispitivanje. Deo 1: Mašine za ispitivanje istežanja".
- ISO/TC 171** – Mikrografija
- ISO/DIS 8126** „Mikrografija. Diaro i vesikularni filmovi. Merenje vizuelne gustine".
- ISO/TC 172** – Optika i optički instrumenti
- ISO/DIS 8255/1** „Optika i optički instrumenti. Mikroskopi. Spoljno staklo". Deo 1: Dimenzionalne tolerancije, debljina i optičke karakteristike".
- ISO/DIS 8036** „Optika i optički instrumenti. Mikroskopi. Imerziona ulja za opštu upotrebu u mikroskopskoj optici".

NOVI MEĐUNARODNI STANDARDI IZ ELEKTROTEHNIKE

IEC/TC 2

Rotacioni strojevi

- Publikacija 34–11–3 (I izdanje, 1984): „Električne rotacione mašine. Deo 11: Ugrađena termička zaštita. Glava 3: Opšta pravila za uređaje koji se koriste u sistemima termičke zaštite".

Cena: 58 Šv. fr.

IEC/SC 12E

Mikrotalasni sistemi

- Publikacija 487–2–4 (I izdanje, 1984): „Metode merenja uređaja koji se koriste u terestičkim radio-relejnim sistemima. Deo 2: Merenja za podsisteme. Odeljak 4: Frekvencijski modulatori".

Cena: 32 Šv. fr.

- Publikacija 487–2–5 (I izdanje, 1984): „Metode merenja uređaja koji se koriste u terestičkim radio-relejnim sistemima. Deo 2: Merenje za podsisteme. Odeljak 5: Frekvencijski demodulatori".

Cena: 36 Šv. fr.

IEC/TC 15

Izolacioni materijali

- Publikacija 371–3–1 (II izdanje, 1984): „Specifikacije za izolacione materijale na bazi liskuna. Deo 3: Specifikacije za pojedine materijale. List 1: Komutatorski separatori i materijali".

Cena: 22 Šv. fr.

- Publikacija 454–3–6 (I izdanje, 1984):

„Specifikacije za samolepljive izolacione trake za električne svrhe. Deo 3: Specifikacije za pojedine materijale. List 6: Zahtevi za polikarbonatne trake sa netermoreaktivnim lepljivim slojem“

Cena: 12 Šv. fr.

– Publikacija 454–3–7 (I izdanje, 1984):

„Specifikacije za samolepljive izolacione trake za električne svrhe. Deo 3: Specifikacije za pojedine materijale. List 7: Zahtevi za poliamidne trake sa termoreaktivnim lepljivim slojem“

Cena: 16 Šv. fr.

– Publikacija 672–3 (I izdanje, 1984):

„Specifikacije za izolacione materijale od keramike i stakla. Deo 3: Pojedinačni materijali“

Cena: 16 Šv. fr.

IEC/23G

Spojnice za aparate

– Izmena br. 1 (1984) publikacije 320 (1981):

„Spojnice za naprave za upotrebu u domaćinstvu i slične opšte primene“

Cena: 36 Šv. fr.

IEC/TC 29

Elektroakustika

– Publikacija 118–6 (I izdanje, 1984):

„Slušni aparati. Deo 6: Karakteristike električnog ulaznog kola slušnih aparata“

Cena: 16 Šv. fr.

IEC/SC 32C

Minijaturni topljivi osigurači

– Publikacija 127–3 (I izdanje, 1984):

„Minijaturni osigurači. Deo 3: Subminijaturni topljivi umeci“

Cena: 72 Šv. fr.

IEC/SC 34A

Svetlosni izvori

– Izmena br. 3 (1984) publikacije 188 (1974):

„Lampe sa živinom parom visokog pritiska“

Cena: 74 Šv. fr.

– Publikacija 432 (II izdanje, 1984):

„Zahtevi za bezbednost za sijalice sa volframovim vlaknom za upotrebu u domaćinstvu i slične svrhe“

Cena: 73 Šv. fr.

– Izmena br. 2 (1984) publikacije 434 (1973):

„Električne lampe sa vlaknom za vazduhoplove“

Cena: 29 Šv. fr.

IEC/SC 34D

Svetiljke

– Publikacija 598–2–18 (I izdanje, 1984):

„Svetiljke. Deo 2: Posebni zahtevi. Sekcija 18: Svetiljke za bazene i sličnu upotrebu“

Cena: 18 Šv. fr.

IEC/TC 35

Primarne ćelije i baterije

– Publikacija 86–2A (1984), prva dopuna publikacije 86–2 (1982):

„Primarne ćelije i baterije. Deo 2: Posebne specifikacije“

Cena: 77 Šv. fr.

IEC/TC 36

Izolatori

– Publikacija 120 (III izdanje, 1984):

„Dimenzije spojeva sa tučkom i gnezdom lančanih izolatora“

Cena: 45 Šv. fr.

– Publikacija 373 (III izdanje, 1984):

„Uređaj za blokiranje spoja tučka i gnezda za elemente lančanih izolatora: Dimenzije i ispitivanja“

Cena: 34 Šv. fr.

IEC/TC 41

Električni releji

– Publikacija 255–20 (I izdanje, 1984):

„Električni releji. Deo 20: Sistemi zaštite“

Cena: 74 Šv. fr.

IEC/SC 46D

Konektori za RF kablove

– Publikacija 457–5 (I izdanje, 1984):

„Kruti precizni koaksijalni provodnici i njihovi odgovarajući precizni konektori. Deo 5: Kruti precizni koaksijalni provodnik od 50 oma, 3,5 mm za montažu konektora“

Cena: 10 Šv. fr.

IEC/TC 55

Žice za namotaje

- Publikacija 182-1 (III izdanje, 1984):
„Osnovne dimenzije žica za namotaje. Deo 1: Prečnici provodnika za žice za namotaje okruglog preseka.“
Cena: 12 Šv. fr.

IEC/TC 59

Funkcionalnost električnih aparata za domaćinstvo

- Publikacija 704-2-1 (I izdanje, 1984):
„Ispitivanja za određivanje buke koju proizvode elek-

trični aparati za domaćinstvo i slične svrhe. Deo 2: Posebni zahtevi za usisivače“

Cena: 22 Šv. fr.

IEC/TC 61

Bezbednost električnih aparata za domaćinstvo

- Publikacija 335-2-5 (III izdanje, 1984):
„Bezbednost električnih aparata za domaćinstvo i slične svrhe. Deo 2: Posebni zahtevi za mašine za pranje posuđa“

Cena: 51 Šv. fr.

DOKUMENTACIJA SEV

Savezno izvršno veće je na sednici održanoj 5. juna 1974. godine donelo zaključak o proširenju saradnje između SFRJ i SEV u oblasti standardizacije u skladu sa članom 1. i 2. Sporazuma između vlade SFRJ i SEV o očešću predstavnika SFRJ u radu organa SEV. U skladu sa Sporazumom predstavnici SFRJ učestvuju u radu Stalne komisije SEV za saradnju u oblasti standardizacije i njenih radnih tela po pitanjima od uzajamnog interesa za SFRJ i zemlje članice SEV.

Za nosioca saradnje određen je Savezni zavod za standardizaciju, a saradnja se realizuje preko Jugoslovenske delegacije za učešće u radu Stalne komisije SEV za saradnju u oblasti standardizacije.

U vezi sa navedenim, Bilten Zavoda će u ovoj rubrici objavljivati primljene važnije standarde SEV, metodološka uputstva i kalendar zasedanja radnih tela Komisije. Nacrti standarda SEV izrađuju se u okviru Stalne komisije SEV za saradnju u oblasti standardizacije, u okviru radnih tela granskih komisija SEV i privrednih udruženja zemalja članica SEV.

ST SEV 4324-83 Električni liftovi. Parametarski red nosivosti i brzine

ST SEV 4273-83 Redukcione boje. Metoda određivanja temperature smrzavanja, otpornosti na centrifugiranje i pokazatelja koncentracije vodoničnih jona (pH)

ST SEV 4243-83 Neorganski pigmenti. Metoda određivanja sadržaja materija rastvorljivih u vodi vrućom ili hladnom ekstrakcijom

ST SEV 3871-82 Železnički putnički vagoni dužine 26,4 m za kolosek 1435 mm sa sedištima i bočnim hodnikom. Zahtevi za planiranje i razmeštaj opreme

- ST SEV 4455-83 Ravni i obli diskovi za opremu za obradu tla. Vrste, osnovni parametri, mere i tehnički uslovi
- ST SEV 4449-83 Spojnice za kablove sa papirnom izolacijom za napon do 35 kV
- ST SEV 4436-83 Električne rotacione mašine. Tolerancije za priključne mere i metode kontrole
- ST SEV 4383-83 Metrologija. Instrument za merenje tvrdoće po Rokvelu, skala N i T. Tehnički uslovi, metode i sredstva kontrole
- ST SEV 4419-83 Zaštita od korozije u građevinarstvu Građevinske konstrukcije. Terminologija
- ST SEV 4269-83 Format za razmenu bibliografskih informacija na magnetnoj traci. Struktura
- ST SEV 4361-83 Zaštita na radu. Ultrazvuk. Dozvoljeni nivo i opšti zahtevi za merenje
- ST SEV 4358-83 Sigurnosna tehnika. Parni i vodogrejni kotlovi. Zahtevi za čelične zavarane cevi sa podužnim šavom
- ST SEV 4251-83 Prehrambeni proizvodi. Metoda određivanja količine kvašćevih gljivica i plesni
- ST SEV 236-83 Olovne pregrade za zaštitu od radijacije. Tipovi i mere
- ST SEV 4431-83 Vatrostalni materijali i proizvodi koji sadrže cirkonijum. Kompleksometrijska metoda određivanja kalcijumoksida i magnezijumoksida
- ST SEV 4260-83 Vina. Terminologija
- ST SEV 4209-83 Ventilatori. Metode akustičkih ispitivanja
- ST SEV 4462-83 Traktori i poljoprivredne mašine. Sistem simbola za označavanje organa upravljanja i sredstva za davanje informacije. Opšti simboli
- ST SEV 235-83 Olovne pregrade za zaštitu od radijacije. Tehnički uslovi
- ST SEV 4379-83 Mašina za obradu drveta ravnanjem. Preciznost
- ST SEV 4100-83 Magnetne trake. Metode ispitivanja fizičko-hemijskih karakteristika
- ST SEV 4009-83 Parne turbine. Pravila za prijem
- ST SEV 3971-83 Ulja motorna. Metoda određivanja mehaničkih nečistoća na membranskom filteru
- ST SEV 4388-83 Lokomotive za rudnike. Vrste, osnovni parametri i mere
- ST SEV 4387-83 Lokomotive za rudnike. Tehnički uslovi
- ST SEV 4327-83 Gabariti graničnih profila i teretnih vagona
- ST SEV 4225-83 Tekstilni materijali. Platno. Određivanje promene dimenzija posle mo- kre obrade
- ST SEV 620-83 Hidraulika u mašinstvu. Hidraulični pogon. Uslovi eksploatacije
- ST SEV 4466-83 Boksovi za uzgajanje živine. Sistem za pojenje. Tehnički uslovi
- ST SEV 4463-83 Uređaji za mužu. Usisna pumpa za mleko. Osnovni parametri, priključne mere i tehnički zahtevi
- ST SEV 4422-83 Čelik niskolegirani, konstrukcioni
- ST SEV 4420-83 Zaštita od korozije u građevinarstvu. Opšte odredbe
- ST SEV 4398-83 Mašine za rezanje cvekke. Tipovi, osnovni parametri i mere
- ST SEV 4399-83 Noževi za sečenje cvekke. Mere i tehnički uslovi
- ST SEV 4316-83 Vakcina protiv ospica kod živine. Tehnički uslovi i metode kontrole
- ST SEV 4277-83 Reagensi. Metoda određivanja nitrata
- ST SEV 4464-83 Uređaji za mužu. Staklene cevi za transportovanje mleka. Mere i tehnički uslovi
- ST SEV 4435-83 Električne rotacione mašine i neelektrične mašine koje se neposredno spajaju sa njima. Visina obrtne ose i metode kontrole
- ST SEV 4425-83 Vatrostalni materijali i proizvodi koji sadrže cirkonijum. Gravimetrijska metoda određivanja silicijumdioksida
- ST SEV 4404-83 Dijamanti i dijamantski instrumenti. Terminologija
- ST SEV 4392-83 Disk-kočnica za železničke putničke vagona za kolosek 1435 mm. Vrste, mere i tehnički zahtevi
- ST SEV 4282-83 Televizijska oprema studijska i vanstudijska. Metode subjektivne ocene kvaliteta televizijske slike u boji
- ST SEV 253-83 Spojevi cevni vodova. Nazivni pritisci
- ST SEV 4334-83 Sigurnost nuklearnih elektrana i njihove opreme. Opšte odredbe i nomenklatura pokazatelja
- ST SEV 4261-83 Pivo. Određivanje ukupne količine prirodnog ekstrakta metodom destilacije i izračunavanje uslovnog ekstrakta
- ST SEV 4257-83 Vina, vinski destilat. Jodometrijska metoda određivanja ukupne koncen-

	tracije slobodne i totalne sumporas- te kiseline	ST SEV 4433-83	Čelična traka vruće valjana. Asorti- man
ST SEV 4078-83	Metalna žica. Ispitivanje namotava- njem	ST SEV 4167-83	Boje i lakovi. Metoda stavljanja pre- maza pomoću aplikatora
ST SEV 381-83	Paradajz, celi, očišćeni, sterilisan	ST SEV 4163-83	Papir i karton. Određivanje nečisto- će
ST SEV 4216-83	Zagrevači vode na gas za domaćins- tvo. Klasifikacija, tehnički uslovi i metode ispitivanja	ST SEV 4126-83	Hidrodinamički transformatori za građevinske mašine i mašine za pu- teve. Osnovni parametri
ST SEV 4114-83	Keramički elektrotehnički materija- li. Određivanje električnog otpora pri stalnom naponu	ST SEV 4096-83	Fotografski papir. Mere
ST SEV 4042-83	Ferovolfram. Ekstrakciono-fotome- trijsko određivanje antimona	ST SEV 4014-83	Plastične mase i ebonit. Određiva- nje temperature ugiba pod optere- ćenjem
ST SEV 4191-83	Nameštaj. Funkcionalne mere pisa- ćih stolova i sekretera	ST SEV 4017-83	Hemijska vlakna. Određivanje duži- ne vlakna
ST SEV 4197-83	Drvene stolice. Metode ispitivanja trajnosti	ST SEV 399-83	Tranzistori. Metoda merenja koefi- cijenta buke
ST SEV 4272-83	Redukcione boje. Metode određiva- nja stepena disperzije	ST SEV 4087-83	Ferobor. Fotometrijske metode određivanja fosfora
ST SEV 4159-83	Aluminijumski sudovi za aerosole za jednokratno punjenje	ST SEV 4271-83	Redukcione boje. Određivanje kon- centracije i nijanse
ST SEV 4317-83	Malein. Tehnički uslovi i metode kontrole	ST SEV 4276-83	Hlorovodonična kiselina
ST SEV 4393-83	Sedišta železničkih putničkih vago- na dužine 26,4 mm. Tipovi, osnov- ne mere i tehnički uslovi	ST SEV 4255-83	Vino. Određivanje ukupne koncen- tracije ekstrakta pomoću piknome- tra
ST SEV 4342-83	Univerzalni sistem automatske kon- trole, regulisanja i upravljanja. Mera- či protoka kod turbina. Metode ispi- tivanja	ST SEV 4363-83	Zaštita na radu. Štitnik za lice. Kla- sifikacija, opšti zahtevi i metode kontrole
ST SEV 4275-83	Reagensi. Aceton	ST SEV 4245-83	Neorganski pigmenti. Određivanje gustine
ST SEV 4263-83	Voćna pulpa konzervisana. Desulfu- racija uzoraka pri pripremi za orga- noleptička ispitivanja	ST SEV 4198-83	Ferovolfram. Kompleksometrijska metoda određivanja aluminijuma
ST SEV 4252-83	Proizvodi prerade voća i povrća. Određivanje sadržaja primesa bilj- nog porekla	ST SEV 4127-83	Elektroizolacioni materijali. Opšti zahtevi u odnosu na metode ispiti- vanja otpornosti na zagrevanje
ST SEV 4177-83	Fleksibilni materijali za pakovanje. Određivanje koeficijenta trenja	ST SEV 4149-83	Uređaji za programirano upravljanje alatnim mašinama. Simboli
ST SEV 4360-83	Sigurnosna tehnika. Parni kotlovi i kotlovi sa tekućim medijumom sa organskim nosiocima toplote. Teh- nički uslovi	ST SEV 4292-83	Računske mašine i sistem obrade podataka. Tehnička sredstva. Zah- tevi u odnosu na dozvoljeni nivo buke i metode ispitivanja
ST SEV 4338-83	Trup prekomorskih brodova. Opšti tehnički zahtevi u odnosu na elek- trohemijsku zaštitu	ST SEV 4335-83	Metrološka podrška za eksploataci- ju nuklearnih elektrana. Osnovne odredbe
ST SEV 4349-83	Oslonačne šape visećih vertikalnih sudova i aparata. Mere	ST SEV 4402-83	Instrumenti za obradu metala reza- njem. Terminologija za geometrijs- ke elemente sečiva
ST SEV 4426-83	Vatrostalni materijali i proizvodi ko- ji sadrže cirkonijum. Gravimetrijska metoda određivanja cirkonijumdio- ksida	MS SEV 109-84	Metrološka ekspertiza dokumenta- cije SEV za referentne materijale
		MS SEV 110-84	Ambalaža i pakovanje. Osobnosti standardizacije, kompleksi standar- da i nomenklatura tehničkih poka- zatelja

ST SEV 3873-83 Železnički putnički vagoni spava-
ćih kola dužine 26,4 m za kolosek
1435 mm. Zahtevi u odnosu na pla-
niranje i razmeštanje opreme

ST SEV 3872-82 Železnički putnički vagoni II klase
(kušet kola) dužine 26,4 m za kolo-
sek 1435 mm. Zahtevi u odnosu na
planiranje i razmeštanje opreme

PREGLED PRIMLJENIH INOSTRANIH STANDARDA

*Ova rubrika obuhvata pregled inostranih standarda pri-
mljenih u Odseku za INDOK poslove Saveznog zavoda za
standardizaciju. Standardi su dati u skraćenom biblio-
grafskom opisu: referentni broj, naslov, datum (datum
stupanja na snagu), broj strana, broj UDK (Univerzalne
decimalne klasifikacije, ukoliko je dat u standardu).*

*Stručnjaci, zainteresovane ustanove i organizacije i radne
organizacije mogu da koriste ove standarde u samoj Stan-
dardoteci ili da izvrše nabavku kopija standarda.*

*Za sva obaveštenja obratiti se Saveznom zavodu za stan-
dardizaciju – Odsek za INDOK poslove, Beograd, Slobod-
dana Penezića Krcuna 35, tel. 644-066/240.*

DIN – SAVEZNA REPUBLIKA NEMAČKA

JIS – JAPAN

DIN 24346 **Dezember 1984**
Fluidtechnik-Hydraulik Hydraulische Anlagen: Ausfü-
hrungsgrundlagen. – S 15
UDK 621.22.002

DIN 25010 **Dezember 1984**
Lechdurchmesser: übersicht für Schienenfahrzeuge. – S 14
UDK 621.882.15

DIN 30683 T 2 **Dezember 1984**
Gasgeräte für Bäckerei – und Konditoreianlagen: Backö-
fen mit Brennern mit Gebläse. – S 6
UDK 622.95:664.6

DIN 30718 **Dezember 1984**
Müllgrossbehälter 2,5 m³, 4,5 m³, und 5,0 m³ – Umle-
erbehälter, fahrbar. – S 5
UDK 628.463.2

DIN 30784 **Dezember 1984**
Transportkette: Transportkette für Geld und Werte: Mas-
sliche Koordination. – S 2
UDK 658.286.011

DIN 32767 **Dezember 1984**
Schutznetze und Schutznetssubehör: Sicherheitstechi-
sche Anforderungen, Prüfung. – S 7
UDK 614.895

DIN 41494 T 7 **Dezember 1984**
Bauweisen für elektronische Einrichtungen 482,6 mm –
Bauweise: Masse für Schränke und Gestellreihen. – S 3
UDK 621.3.049.7

DIN 42027 **Dezember 1984**
Stellmotoren: Einteilung, übersicht. – S 3
UDK 621.313.13

- DIN 44932** **Dezember 1984**
Isolierperlen. — S 2
UDK 621.315.629
- DIN 49640 T S** **Dezember 1984**
IEC — Lampensockel: Lampensockel PX 13,5s. — S 3
UDK 621.3.031
- DIN 49642 T 5** **Dezember 1984**
IEC — Lampenfassungen: Lampenfassung PX 13,5s. — S 3
UDK 621.316.582
- DIN 49644 T 7** **Dezember 1984**
IEC — Sockellehren: Gut-und Ausschuss; Lehre für Sockel PX 13,5s an der fertigen Lampe. — S 4
UDK 621.3.032
- DIN 49646 T 3** **Dezember 1984**
IEC — Fassungslehren: Gut-und Ausschuss-sowie Verdrehungslehre für Lampenfassung PX 13,5s. — S 4
UDK 621.316.58
- DIN 49730** **Dezember 1984**
IEC — Lampensockel: Lampensockel BA 20. — S 3
UDK 621.3.032
- DIN 50970** **Dezember 1984**
Elektrolytisch erzeugte überzogene Nickelsalze für Nickelbäder: Anforderungen und Prüfung. — S 2
UDK 661.874
- DIN 50972** **Dezember 1984**
Elektrolytisch erzeugte überzogene Kupfersulfat für galvanische Bäder Anforderungen. — S 2
UDK 661.856.532
- DIN 50973** **Dezember 1984**
Elektrolytisch erzeugte überzogene Säuren für galvanische Bäder Anforderungen. — S 2
UDK 661.25
- DIN 52214** **Dezember 1984**
Bauakustische Prüfungen Bestimmung der dynamischen Steifigkeit von Dämmschichten für schwimmende Estriche. — S 3
UDK 699.844
- DIN 53993** **Dezember 1984**
Prüfung von Tensiden Bestimmung der Grenzflächenspannung Bügel-oder Ringmethode. — S 5
UDK 661.185
- DIN 55511 T 1** **Dezember 1984**
Rackmittel: Schachteln aus Voll-oder Wellpappe abgestimmt auf 600 mm X 400 mm (Flächenmodul) Faltschachteln mit Boden-und Deckelverschlussklappen. — S 3
UDK 621.798.143
- DIN 55512 T 1** **Dezember 1984**
Verpackung Einzelpackungen mit Aufhängestanzung für Kleinteile: Masse, Anforderungen. — S 3
UDK 621.798.1
- DIN 55543 T 2** **Dezember 1984**
Verpackungsprüfung Prüfverfahren für Kunststoffsäcke Bestimmung des Schälwiderstandes von Klebenähten. — S 3
UDK 621.798.151
- DIN 57278 T 2** **Dezember 1984**
Starkstromkabel-Garnituren mit Nennspannungen U bis 30 kV Muffen U₀ (U über 0,6) 1 kV (VDE-Bestimmung). — S 6
UDK 621.315.687.2
- DIN 57470 T 1** **Dezember 1984**
Prüfgeräte und Prüfverfahren Prüfung des Berührungsschutzes IEC-Prüffinger (VDE-Bestimmung). — S 4
UDK 621.317.1
- DIN 57530 T 9** **Dezember 1984**
Umlaufende elektrische Maschinen Geräuschgrenzwerte (VDE-Bestimmung). — S 4
UDK 621.313
- DIN 57636 T 23** **Dezember 1984**
Niederspannungssicherungen Nh-System, Halbleiterschutzicherungen bis 1600 A und bis 3000 V (VDE-Bestimmung). — S 17
UDK 621.316.923
- DIN 57670 T 6** **Dezember 1984**
Wechselstromschaltgeräte für Spannungen über 1 kV Metallgekapselte Hochspannungsschaltanlagen für Spannungen bis 72,5 kV, fabrikfertig, typgeprüft (VDE-Bestimmung). — S 23
UDK 621.316.37.025
- DIN 57700 T 223** **Dezember 1984**
Sicherheit elektrischer Geräte für den Hausgebrauch und ähnliche Zwecke Mundpflegegeräte, über einen Sicherheitstransformator mit dem Netz verbunden (VDE-Bestimmung). — S 4
UDK 64.06-83
- DIN 57750 T 211** **Dezember 1984**
Elektromedizinische Geräte Medizinische Versorgungseinheiten Besondere Festlegungen für die Sicherheit

- Bestimmung). – S 15
UDK 615.841:616
- DIN 57751 T 1** **Dezember 1984**
Instandsetzung, Änderung und Prüfung von medizinischen elektrischen Geräten Allgemeine Festlegungen (VDE–Bestimmung). – S 10
UDK 621.3.004
- DIN 58125** **Dezember 1984**
Schulbau Bautechnische Anforderungen zur Verhütung von Unfällen. – S 6
UDK 727.1
- DIN 58390** **Dezember 1984**
Umweltprüfung von optischen Geräten
T 1 Begriffe, Prüfungsablauf. – S 3
T 2 Kälte, Wärme, Feuchte. – S 6
T 5 Kälte-Unterdruck. – S 4
UDK 681.7
- DIN 65000 T 2** **Dezember 1984**
Luft-und Ramfahrt Sachgruppen-Verzeichnis der Luftfahrt-Normen Elektrotechnik. – S 3
UDK 629.7
- DIN 66233 T 2** **Dezember 1984**
Bildschirmarbeitsplätze: Übersicht von Begriffen aus anderen Normen. – S 9
UDK 331.421:681
- DIN 66234 T 6** **Dezember 1984**
Bildschirmarbeitsplätze: Gestaltung des Arbeitsplatzes. – S 4
UDK 331.421:681
- DIN 68100** **Dezember 1984**
Toleranzsystem für Holzbe-und-verarbeitung: Begriffe, Toleranzreihen, Schwind-und Quellmasse. – S 9
UDK 674.03:620
- DIN 68101** **Dezember 1984**
Grundabmasse und Toleranzfelder für Holzbe-und-verarbeitung. – S 20
UDK 674.03:620
- DIN 69880 T 3** **Dezember 1984**
Werkzeughalter mit Zylinderschaft Form B mit Vierkant-Queraufnahme. – S 4
UDK 621.9.06
- DIN 83205** **Dezember 1984**
Geländer für Maschinen-und Kesselräume in Schiffen. –
– S 8
UDK 629.12.011
- DIN 83305** **Dezember 1984**
Faserseile
T 1 übersicht. – S 5
T 2 Begriffe. – S 8
T 3 Anforderungen. – S 12
T 4 Prüfungen. – S 11
UDK 679.726.3
- DIN 83322** **Dezember 1984**
Manila-Seile ISO Sorte 1. – S 3
UDK 679.726.3
- DIN 83324** **Dezember 1984**
Sisal-Seile. – S 3
UDK 679.726.3
- DIN 83325** **Dezember 1984**
Hanf-Seile. – S 3
UDK 679.726.3
- DIN 83329** **Dezember 1984**
Polypropylen-Seile: Sorte 1. – S 4
UDK 679.726.3
- JIS A 4301 – 1983**
Size of Car and Hoistway of Elevators. – p. 12
UDC 621.876
- JIS A 9502 – 1984**
Heat Insulator Made of Asbestos. – p. 10
UDC 691.27
- JIS A 9504 – 1984**
Heat Insulator Made of Rock Wool. – p. 16
UDC 691.619
- JIS A 9511 – 1984**
Heat Insulator Made of Polystyrene Foam. – p. 17
UDC 691.175
- JIS B 0023 – 1984**
Maximum Material Principle. – p. 16
UDC 621.753.1
- JIS B 1251 – 1984**
Spring Lock Washers. – p. 6
UDC 621.882
- JIS C 3102 – 1984**
Annealed Copper Wires for Electrical Purposes. – p. 4
UDC 621.315.5

JIS C 3103 – 1984
Annealed Copper Wires for Winding Wires. – p. 4
UDC 621.315.5

JIS C 3152 – 1984
Tin Coated Annealed Copper Wires. – p. 4
UDC 621.315.5

JIS D 4201 – 1984
Designation System of Tyre, Tube, Rim Band, and Flap
for Automobiles. – p. 18
UDC 003.63:629.113

JIS G 3303 – 1984
Tinplate and Blackplate. – p. 35
UDC 669.14

JIS G 3315 – 1984
Chromium Plated Tin Free Steel. – p. 28
UDC 669.146.99

JIS G 4801 – 1984
Spring Steels. – p. 12
UDC 669.14

JIS H 4471 – 1984
Tungsten-Molybdenum Alloy Wires for Lighting and Elec-
tric Equipments. – p. 4
UDC 669.275

JIS H 4481 – 1984
Molybdenum Wires for Lighting and Electronic Equip-
ments. – p. 6
UDC 669.28

JIS Z 3117 – 1984
Method for Measurement of Hydrogen Evolved from Gas
Shielded Arc Welds. – p. 5
UDC 621.791

JIS Z 3121 – 1984
Method of Tension Test for Butt Welded Joint. – p. 6
UDC 621.791

JIS Z 3122 – 1984
Method of Guide Bend Test for Butt Welded Joint. – p. 7
UDC 621.791

JIS Z 3123 – 1984
Method of Free Bend Test for Butt Welded Joint. – p. 4
UDC 621.791

JIS Z 3124 – 1984
Method of Roller Bend Test for Butt Welded Joint. – p. 4
UDC 621.791

JIS Z 3161 – 1984
Method of Longitudinal Bend Test for Arc Bead Weld. –
p. 2
UDC 621.791

JIS Z 3162 – 1984
Method of Notched Bend Test for Arc Bead Weld. – p. 2
UDC 621.791

JIS Z 8310 – 1984
Technical Drawing-General Code of Drawing Practice. –
p. 8
UDC 744

JIS Z 8311 – 1984
Technical Drawing-Sizes and Format of Drawings. – p. 10
UDC 744.43

Novi katalogi:
BSI Catalogue 1985/British Standards Institution
adresa: 2 Park Street
LONDON W1A 2BS

41

428/1985

700032669, 3/4

COBISS C